

USCULANA
NRUS 3-US.

ROBINSON CRUSŒUS.

PARS
PRIOR

Pretium:
25 Libellæ.

ROBINSON CRUSŒUS

SERMONE ANGLICO SCRIPSIT

DANIEL DEFOE.

LATINITATE DONAVIT

F. J. GOFFAUX,

HUMANIORUM LITTERARUM PROFESSOR IN LYCEO

IMPERIALI.

NUNC DEMUM IN AMERICA PRIMUM RECENSUIT, NOTAS

ALIQUOT ADIECIT ATQUE IN LUCEM EDIDIT

ARCADIUS AVELLANUS,

HUNGARUS.

PHILADELPHIÆ,

Typis exscripsit PRELUM TUSCULANUM.

ROBINSON CRUSOEUS.

CAPUT PRIMUM.

Robinsonis ortus, indoles, educatio.—Cupido peregrinandi.—Discessus a parentibus.—Profectio Londinum.—*Infausta initia.—Tempestas.—Navis obruta fluctibus.—Robinson alia exceptus advenit* Londinum, *unde solvit ad* Guineam.

ERAT Eboraci, in urbe apud Anglos celeberrima, vir quidam, cui nomen *Robinson.* Suscepit ex uxore tres filios.

Maximus natu, armorum studiosior quam librorum, tractare a teneris gladios, ordine militari pueros instruere, aures vicinorum repetito tympani sonitu obtundere vixque adolescens factus, e fictis certaminibus ad vera procurrens, militiæ nomen suum dedit.

Eboraci] *-cum, i,* York.

Suscepit] est phrasis; *accipere, levare, habere* filios ex uxore.

Tractare] Prædicatum verum, scil. *consuevit, soluit, cœpit,* est omissum, ut fit sæpe in Cæsare, Sallustio aliisque.

A teneris] Scil. *annis;* a pueritia.

Tympani] *-um, i,* a drum; *obtundo,* to pound.

Dedit] *Nomen dare,* phrasis, to enlist.

Quum ille didicisset per aliquot menses stare et sequi, vertere corpus ad sinistram dexteramve, exarsit bellum Turcas inter et Anglos, in quo quum multa egregie fecisset, cecidit adverso confossus vulnere.

Alter, qui litteras in gymnasio discebat ut causas in foro ageret, sæpe principatum inter æquales insolitis concertationibus obtinebat; nec parva erat parentum magistrorumque de iuvene exspectatio; sed quum forte in feriis septembralibus corpore adhuc calido aquam frigidam imprudentius bibisset, in morbum incidit et intra paucos dies exstinctus est.

Iam nullus supererat præter minimum natu, qui *Crusoe* appellabatur. Itaque suam in eo spem omnem ambo parentes collocaverunt, quippe qui ipsis esset unicus. Nihil eo charius in terris habebant; sed amor eorum non erat rectæ rationi consentaneus.

Quum enim debuissent certam ei vivendi disciplinam tradere, multaque utilia simul & iucunda eum docere quæ ipsum olim bonum & beatum effecissent, filiolo omnia indulserunt; qui quum ludere quam studere mallet, totam illam ætatem, qua bonis artibus vacare poterat, in otio et nugis consumpsit.

Pater optabat ut ille mercaturæ se addiceret. Qua quidem proxime ab agricultura, nihil melius, nihil fructuosius, nihil homine libero dignius. Hoc vero filio minime placuit; se

Sequi] Ut milites.

Adverso] Non a tergo, ut ignavi.

Ageret] Advocati *causas agunt* in foro, coram iudice.

Principatum] Factus est primus inter socios.

Feriæ septembrales] Melius: *Septembrıles*, vacation.

Supererat] i. e. in vita; minimus natu=maxime iuvenis.

Itaque] Ordo: ambo parentes omnem spem suam in eo collocaverunt, *quippe*, as . .

Olim] Quondam, in futuro.

Qua quidem] Qua nihil melius post agriculturam.

malle ait orbem terrarum peragrare, ut multas res novas audire, multas videre posset.

Iam annum ætatis dicimum septimum attigerat, plurimum vero temporis triverat in otio. Quotidie autem patrem urgebat, ut ab ipso peregrinandi licentiam impetraret, quam ille nolebat concedere. Quadam die, quum more suo præter portum cursitaiet, incidit in unum ex æqualibus, navarchi cuiusdam filium, qui in eo erat ut cum patre *Londinum* navigaret.

Interrogavit eum sodalis an adiungere se socium itineris vellet. Libenter, ait *Crusœus*, vereor autem ut parentes id mihi concedant! respondet alter, sine venia proficiscendum est. Post tres hebdomades reduces erimus. Parentibus vero nuntiandum curabis quonam terrarum migraveris. Careo autem pecunia, ait *Crusœus*. Nihil refert, alter excipit, siquidem hoc tibi constabit gratis.

Robinson noster re paululum deliberata, illico manum cum altero iungens, Euge, o bone, exclamat! ibo tecum, sed confestim navem conscendamus. Tum mandat cuidam ut horis aliquot elapsis patrem conveniat moneatque, filium ad Londinum invisendum profectum, mox rediturum esse Quibus peractis, ambo sodales navem conscendunt.

Nec multo post nautæ solvunt anchoras, velaque vento intendunt. Navis agi incipit, navarchusque tribus explosis

Triverat] *Tero, terere trivi, tritum,* tempus terere, phrasis, to waste time.
Navarchus] Captain. *Qui in eo erat*] Who was on the point to . . .
Sodalis] Socius, amicus.
Vereor ut. .] I fear my parents will not. . .
Hebdomades] Septimana, 7 dies ; *redux, cis* rediens.
Curabis, quonam] Get word sent, quo migraveris, whither. .
Nihil refert] No matter ; quia nihil constabit, will cost nothing.
Conveniat patrem] Adeat patrem, eat ad patrem visum.
Agi] Moveri a vento.

tormentis bellicis, urbi valedicit. Stabat *Robinson* in stega & vix præconceptam ex optato diu itinere lætitiam capiebat.

Cœlum serenum erat, ventusque adeo secundus ut brevi Eboracum e conspectu abeuntium se subduxerit. Postera die, iam eo devenerant ubi Ousa in mare effluit, et nunc altum tenent. Quanta vero *Robinson* admiratione stupuit, quum maris immensitatem intuens, supra se nihil præter cœlum, atque nihil ante, pone, circa se nisi aquam conspexit!

Fuit per biduum aer serenus, ventusque belle flavit navigantibus. Tertio autem die cœlum nubibus tegi, ventusque vehementior esse cœpit. Ac primo fulgura emicant, quasi totum cœlum flammis arderet. Deinde ingruunt tenebræ veluti in altissima nocte; tonitrua cum ingenti fragore resonare, imber de cœlo ruere torrenti similis, mare intumescens fluctus ciere. Navis modo ad nubes tolli, modo præceps ferri in profundum. Quantus funium strepitus! quantus in navi tumultus! quod nactus erat quisque complectebatur ne deiiceretur ipse.

Robinson, insuetus maris adolescens, quum iactationem maris ferre non posset, nausea correptus est, et tam male se habuit, ut expiranti similis videretur.

Heu! parentes optimi, heu! iterum iterumque exclamavit, nunquam vos ego revisam.

Heu! exclamant nautæ pallidi desperantesque, periimus!

Tormentum bellicum] Cannon.
Stega, æ] Deck.
Lætitiam capere] Gaudium percipere, receive joy.
Secundus] favorable; brevi, shortly.
Ingruunt] Irruunt.
Fluctus ciere] Excitare, scil. *cœpit.*
Funium] Funis, is m. rope.
Quod quisque nactus] Quidquid casu prope manus venit, apprehendit.
Ferre] Tolerare.

abrepti sunt mali, navis aqua undequaque completur. His auditis *Robinson* qui in cubili nautico sedebat, membris fluentibus, retro collapsus est. Cæteri ad antlias accurrere, ut navem, si fieri possit, supra aquam retineant. Navarchus interim tormenta iterum iterumque explosit ut navibus, si quæ forte non longe abessent, significaret se magno in discrimine versari. *Robinson* qui huius fragoris causam ignorabat, ratus omnia periisse, denuo exanimatus est.

Et iam pro se quisque aquam exhaurire, sed in infimo navis tabulato crescebat aquæ altitudo.

Nihil præter mortem erat in exspectatione. Proiiciuntur quidem ad navem sublevandam tormenta, dolia, mercium sarcinæ; sed nihil hæc omnia proficiunt.

Interea navis alia, audito sonitu tormentorum quæ ad significandum discrimen explosa fuerant, scapham emiserat ad servandos saltem navigantes; sed æstus fluctuum obstabat quominus accederet. Attamen propius ita demum subiit, ut iis qui in navi essent funis proiiceretur. Cuius ope scapha tandem attracta est, et in eam quisque desiliit ut saluti consuleret. *Robinson* qui iacebat defuncto similis, a quibusdam

Mali] Malus, i, m.= mast.

Antlia, æ] Pump.

Versari] Versor, ari, = esse, se sæpius, vel huc & illuc vertere; discrimen, inis, n., periculum.

Fragor, is, m] Clangor, strepitus. Ratus] Reor, reri, ratus, existimare, cogitare.

Tabulatum, i] Contignatio, floor, story, hold.

Sublevandam] To relieve, lighten.

Dolium, ii] Barrel: mercium sarcinæ, bundles of merchandise.

Scapha, æ] Carina, linter, skiff.

Æstus, us] Tide, breaker, wave; prevented from . . .

Desiliit] -io, ire, to leap off; saluti consulere, to provide escaping.

Defuncto] -go, ere, mori, vita defunctus, = mortuus.

nautis, quos adolescentuli miserebat, in eadem coniectus est. Vix paululum a navi recesserant, quum illa ante oculos fluctibus obruta est: et nunc felicius contigit ut tempestas paulatim sedaretur; aliter cymba tot hominibus onerata ipsa quoque fluctibus absorpta fuisset. Tandem post multa pericula, pervenit ad navem, in quam omnes excepti sunt.

Navis illa *Londinum* tendebat. Quatuor elapsis diebus ad ostium *Thamesis* pervenit, quinta vero in portu iecit anchoras. Mox quisque in terram descendit, lætus quod e periculo evasisset. Vix *Robinson* pedem e nave extulerat, quum eum incessit cupido visendæ immensæ urbis *Londini.* Quidquid erat in oculis spectantem ita detinuit, ut præteriti immemor de futuro quidem minime curaret. Tandem suus eum stomachus admonuit *Londini* haud secus ac alibi terrarum cibis opus esse. Itaque adiit præfectum eius navis quæ ipsum advexerat, rogavitque ut liceret ipsius mensæ assidere. Ille vero lubenter iuvenem excepit. Atque inter prandendum ab hospite quærit quo consilio et quid facturus huc venerit? Tum *Robinson* ingenue professus est, se animi recreandi causa hoc iter sucepisse, atque insciis parentibus; iam autem se esse omnino inopem. Insciis parentibus tuis? clamat nauta exterritus: utinam hoc ego prius rescivissem! nunquam sane a me impertrasses ut ego te in navem meam admitterem. *Robinson* demissis oculis, vultuque rubore suf-

Miserebat] Misereo, v. miseresco, ere, to take pity.
Obruta] Obruo, ere, to overwhelm; cymba, æ, = scapha.
Excepti] Excipio, ere, = suscipere, receive.
Elapsis] -bor, tempus labitur; ostium, *os* fluminis.
Extulerat] Pedem *efferre* = exire.
Quidquid] videbat, tenebat eum.
Haud secus ac] = eo modo ut . . in aliis terris.
Prandendum] Prandium est quod edimus hora 12-ma.
Insciis] Parentibus *ne*scientibus.
Impetrare] = obtinere, accipere.

fuso siluit: nec desiit bonus nauta monere adolescentem quam graviter peccavisset, addiditque illum nunquam aliqua ex parte beatum esse posse, donec a suis veniam oravisset. *Robinson* commotus multum flevit; sed quid agam nunc? rogat ille cum singultu.

Quid ages? respondet alter, primam quamlibet navem quæ hinc Eboracum tendit, sine mora conscendes: tunc reversus ad tuos peccati veniam pie rogabis, pollicitus te nunquam postea in simili culpa fore. Sed plane careo pecunia, ait *Robinson.* En quatuor aureos, excepit nauta, quas ego tibi commodabo, licet ipse parvo quod mihi superest ægre caream. His tu adiutus ad portum te confer; sit deus tibi magis propitius redeunti quam nobis fuit navigantibus. His dictis, manum benevole iunxit, atque faustum iter ipsi precatus est. Abiit *Robinson.*

Dum ille portum peteret, varia secum in animo volvebat. Quomodo mei reducem me excipient? Castigabunt sane propter tale delictum. Sodales vero, et tam multi alii me irridebunt quod tam cito redierim. Sic diu dubitans quidnam consilii caperet, ad portum pergit; sed ibi audiit, summa quidem cum voluptate, nullam adesse navem quæ Eboracum tenderet. Qui autem hac de re eum certiorem fecerat, unus e præfectis earum navium erat quæ ad *Guineam* proficiscuntur.

Desiit] Desino = sino, ere, cesso, intermitto.
Aliqua ex parte] melius: ex *ulla* parte.
Singultu] us, us = fletus vehemens.
Tuos] scil. parentes, familiam.
Aureos] scil. nummos, pecuniam auveream.
Commodo] -are, dare ad usum;
Licet] utut; *superest,* manet; *ægre,* male; *careo,* esse sine eo.
Mei] scil. parentes, amici: redux, cis, veniens domum.
Castigo] -are, vituperabunt; *sane,* vere; *vero,* autem.
Certiorem facere] nuntiare.

Quum *Robinson* inter confabulandum dixisset se non dolere quod nulla sibi Eboracum redeundi adesset opportunitas, quia mira flagrabat cupiditate peregrinandi, præfectus navis ei auctor fuit itineris ad *Guineam* faciendi. Quo audito primum *Robinson* obstupuit. Sed quum præfectus itineris ei declaravisset, iter hoc fore iucundissimum, seque ut haberet ipse quicum versaretur, gratis eum excepturum, ac præterea rem eam esse unde quæstum ille non mediocrem faceret, tum vero tanta eum invasit cupiditas proficiscendi, ut subito e memoria exciderit quidquid bonus nauta Eboracensis eum admonuerat.

Sed re paululum considerata, equidem, ait *Robinson,* quatuor tantummodo aureos habeo. Ecquid ego commercii cum hac exigua re eo loco faciam quo tu proficisceris? Sex insuper aureos ego tibi commodabo, respondit præfectus. Nec maiore pecunia tibi opus est ad emendum unde multas in *Guinea* opes consequaris. Quoties ab exiguis initiis res maximæ profectæ sunt!

Sed quid ego his emam? *Robinson* interrogat; meras nugas, respondit præfectus, vitres, torques, cultros, forfices, secures, tænias, etc. quibus nigri Africæ incolæ tantopere gaudent, ut tibi vim auri eborisque centies maiorem pro iis daturi sint.

Nec iam diutius sibi *Robinson* temperare potuit; sed oblitus

Confabulari] fubulas narrare.
Auctor] causa.
Quicum] cum quo; *versor,* converso.
Quæstus], lucrum.
Ecquid], quid? *exigua,* parva.
Opes], divitiæ; *consequor,* obtineo.
Meras nugas], res parvas, ridiculas.
Vitres] non est bene: vit*rum, i,* vit*ra,* glass; necklace, knives, scissors, axes, ribbons
Vim] magnum pondus auri; ivory; *centies*=a hundred fold (times) larger.

parentum, amicorum, patriæ, exclamat: En ego tibi comes itineris præsto sum. Agedum, respondit præfectus, dextrisque iunctis rem paciscuntur.

Robinson itaque decem aureis dives ad urbem properat, comparat varias merces, uti navarchus præceperat, comparatasque in navem transportandas curat. Paucis diebus elapsis, vento favente, præfectus navis anchoras solvi, atque vela ventis dari iussit.

Comparat], emit; *merx*, res mercatoriæ

CAPUT SECUNDUM.

Robinson *pergit iter.—Mala omina.—Navis incensa.—Alia fluctibus iactata.—Advehitur ad insulas* Canarias.—*Descriptio loci illus amœnissimi.—Inde profectus ad* Americam, *naufragium facit.*

NOVUM hoc Robinsonis iter faustissimum initium habuit. Iamque incolumes fretum *Calesium* transierant, et in ipso Atlantico mari versabantur. Tum vero per plurimos dies continuos vento reflante navis Americam versus abrepta est.

At ecce vespere quodam gubernator declaravit se flammas relucentes a longinquo conspicere, quumque inspecta tabula nautica intelligeret vel ad centum milliaria nihil terrarum esse, coniectabat hunc ignem nihil aliud esse nisi navem incendio flagrantem.

Vix hæc dixerat, quum in auras tolli visa est navis, terribili cum fragore, et mox tota undis obruta est. Quum nox supervenisset, nihil amplius cerni poterat. Prima autem

Incolumis] sanus, illæsus ; *fretum, transitus,* ubi mare angustum est, ut ad *Calais.*

Abrepta], rapio, porto, veho.

Tabula nautica], mappa, charta.

Tolli], levari, *videbatur,* putabatur.

luce apparent duæ scaphæ, cum fluctibus colluctantes, quæ remis pertinacius everberabant mare, ut ad navem accederent. Extemplo præfectus vexillum nauticum explicuit, significans se ad opem illis ferendam paratum esse. Navis ipsa omnibus velis ad eos tendit atque intra dimidium horæ ad miseros pervenit.

Sexaginta erant, viri, mulieres et pueri, qui omnes nave excepti sunt. Erat res omnino miserabilis, quum infelices illi faucibus mortis se ereptos viderent. Alii enim flere præ gaudio, alii clamare, quasi periculum nunc primum immineret; illi exsultare saltu lymphatico, hi vero pallidi manus torquere Nonnulli stare muti et stupentibus similes. Nemo quoque inter nautas tam ferreus quin his conspectis commotus ipse lacrymaretur.

Quum eis paulatim rediisset animus, unus narravit quid miseris accidisset.

Navis incensa magna quædam navis erat mercatoria Francorum, quæ ad insulam *Martinicam* tendebat. Exarserat ignis in cubiculo gubernatoris, flamma tam velociter grassante, ut nulla eius exstinguendæ spes adforet. Vix per tempus licebat se in cymbas recipere, et ab incensa nave paululum discedere, quum flamma cameram in qua pulvis tormentarius sepositus est corripiente, discerpta navis dissiluit.

Colluctantes], pugnantes.
Extemplo], repente, subito.
Vexillum], *i*, signum, flag.
Lymphăticus], *a, um*, saltus, us, frentic dance, panic.
Exarserat] –ardesco 3 si, the fire broke out.
Grassor], *ari*, to eat its way, "to play the havoc."
Pulvis,] p. pyrius, gun powder.
Corripio] 3 psi, tum, rapere, to catch hold.
Dissiluit], salio 4, was blown to pieces.

Dum hæc narrarentur, sedebat in angulo *Robinson* silens pallidusque, similis homini quem malefacti remordet conscientia. Hei mihi! ait ille secum, si cum hominibus illis inter quos sunt profecto quidam longe quam ego meliores tam male agitur, heu! quid mihi exspectandum qui sic erga parentes peccaverim?

Quum illi cibo aliquo refecti fuissent, tum unus qui dignitate cæteris præstare videbatur, præfectum adiit, crumenamque aureis nummis plenam porrigens, Ego, inquit, miseram illam navem instruxi; hoc solum eripui, oroque ut pignus grati pro salute animi accipias.

Tum vero fuit res spectaculo digna, certamen ambos inter viros, uter hinc gratior, inde honestior foret.

Absit sane, respondet præfectus, ut munus tuum accipiam. Quum ego vobis opem tuli, nihil aliud egi quam quod a natura homini erga hominem præscriptum est, scilicet ut homo homini, quicumque sit, consulat, ob eam causam quod is homo sit.

Frustra ille præfectum urgere ut oblatum munus acciperet; perseveranter negavit, rogans ut rem plane dimitteret. Tum deliberatur quonam servati homines essent vehendi. Duplex erat causa cur ad *Guineam* non ducerentur. Primo quidem minime opus erat longum iter in eam regionem facere, nihil ibi negotii habentibus.

Refectus], *a, um,* recreatus : *præstare,* esse superior.
Crumena], est res, in qua pecaniam gerimus, si habemus.
Porrigo], 3, *xi, ctum,* manus tendere.
Instruxi], 3 *xi, ctum,* rebus replere.
Absit, sane], sit procul, revera,
Consulat], homo hominem iuvet, quiscunque is sit.
Frustra], incassum, perperam.
Ducerentur], rectius : *veherentur.*

Nec deinde tanta aderat in nave ciborum copia unde, tot navigantes in itinere victitarent.

Præfectus tandem statuit, omissa propria utilitate centum et amplius milliaribus a via recta deflectere, eosque in *terram novam* transportare ubi sperebat fore, ut sese offerret opportunitas in Galliam cum piscatoribus asellorum redeundi. Eo igitur cursum direxit, quumque advenisset, naves Gallicas nactus est quæ miseros receperunt. His peractis iter suum ad *Guineam* prosecutus est.

Tum navis celerrimo cursu aquas secat; qua navigandi velocitate *Robinson* noster mire delectatus est. Post aliquot dies ecce magnam navem conspiciunt, ad se tendentem. Mox vero audiunt sonitum tormentorum periculi instantis indicem, et animadvertunt navem esse duobus malis orbatam. Quum ad eam propius accessissent, qui in ea vehebantur, sublatis manibus, miserabiliter exclamant: Servate infelices quibus omnibus pereundum est, nisi vos eorum miserebit.

Tum ex iis quæsitum est quid mali accidisset? Quidam vero ex illis sic orsus est:

Angli sumus, ex insula *Jamaica* sacchari vecturam inde deportaturi. Ibi dum navis staret anchoris alligata, præfec-

Unde] rectius : ut inde victitare potuissent.

Victito], vivo ut pauperes, in diem.

Omissa], posthabita.

Asellus,] hic, genus piscis, Anglis *cod*, cod fishers.

Ad Guineam], rectius : *versus* G.

Indicem] Fragor tormenti *indicans* periculum.

Orbatus], *a*, *um*, navis *perdidit* malos.

Pereundum], perire, interire, vitam perdere ; rectius : *misereamini*, vel *miserescat*.

Vectura sacchari], quod navis *vexit* erat saccharum.

tus cum gubernatore in terram descendit, ad merces aliquas insuper emendas.

Interea exorta est tempestas, tanto cum turbine, ut fune disrupto, navis, ex portu in altum propelleretur. Tempestas ista tres dies noctesque sæviit ; tum malis omnibus amissis, centum et plura milliaria abrepti sumus. Accedit ad hanc nostram calamitatem, quod nemo nostrorum artis nauticæ peritus sit ; novem iam integras hebdomades hinc et inde iactati, victum omnem consumpsimus, et nostri plerique iacent fame exhausti.

Bonus itaque præfectus statim cymbam exponi jussit, assumptaque secum idonea ciborum copia, ipse cum Robinsone ad navem accedit. Erat sane lugenda prorsus omnium conditio qui in illa vehebantur : universi inedia quasi consumpti ; nonnuli vix poterant pedibus stare.

Quum autem cubiculum nauticum intrassent,—horrendum visu ! iacebant humi mater, filius et servula, qui omnes fame enecti videbantur. Mox autem deprehensum est reliquias in eis animæ vitalis superesse. Postquam enim nonnullæ guttæ succi e carne expressi in os cuiusque instillatæ sunt, lucem oculis quærere cœperunt.

Mater præ nimia virium imbecillitate nihil quidquam ab-

Insuper] in addition.

Lugenda], *lugeo 2,* deploranda.

Inedia], *æ,* non edo, fames.

Nonnullæ guttæ], aliquot ; *succus, i, juice.*

Expressi], *exprimo,* 3 squeeze out.

Instillo] 1 *vi, tum,* stilla æ, =gutta.

Lucem quærere], oculus aperire.

Nihil quidquam], rectius : necquidquam, nihil.

sorbere poterat; quum autem innuisset, ut tantummodo fllio suo consuleretur, mox illa exspiravit.

Inter hæc duo reliqui animam receperant, atque ut erant ætate robustiores, præfecti diligentia felicius servati sunt. Quum autem iuvenis oculis in matrem coniectis, mortuam esse intellexisset, tantus eum invasit dolor, ut deficientibus iterum viribus ægre ad vitam revocari posset. Vicit tamen cura, atque ille cum serva quoque e faucibus mortis ereptus est. Deinde præfectus navem omni genere alimontorum instruxit, malos a fabris suis reficiendos curavit, ignarisque maris peritum nautam dedit qui navem regeret; atque ad terram proximam ipse tendit ut novam cibariorum comparationem faceret. Hæc erat insula *Madeira;* una e *Canariis. Robinson* una præfecto in terram descendit, atque ibi lætissimo fortunatæ illius insulæ aspectu satiari non potuit. Scilicet terra partim in planitiem porrecta, partim in colliculos molliter assurgens, vernantem frugiferarum arborum copiam explicat. Cœli admodum iucunda temperies; vix ullus enim hic hyemis rigor; ita vim omnem frigoris retundunt clementiores solis radii mollesque favoniorum animæ quarum flabellis regio tota circumquaque ventilatur. Erant in oculis, quam longe patebat prospectus, segetes in agris bene pinguibus diffusæ, iuga montium continuis vitibus consita. Ut arridebant *Robinsoni* nostro pendentes racemi! O quales ille hausit delicias, quum præfectus ære dato impetravit ut

Innuisset], significasset.

Ignarus maris], navigationis nescius.

Vernans copia], virens, vegetans multitudo.

Favoniorum animæ], zephyrus, ventus occiduus.

Vitibus consita], *vitis* est arbustum uvarum; posita, cooperta, tecta.

Racemus], est *botrus*, uva.

iuveni liceret uvis pro libidine satiari. Postquam ibi aliquantum temporis navis reficiendæ causa moratus esset, anchoram solvit.

Per plures continuos dies felicissimo cursu gavisi sunt.

At ecce repente vehemens tempestas ab austro oritur. Spumabant fluctus, et in immensam surgebant altitudinem. Navis tamen stetit invicta; sed quum sex dies continuos atrox tempestas sæviisset, illa tam longe a via deiecta est, ut nec præfectus, nec gubernator amplius intelligerent quonam in loco versarentur. Arbitrabantur tamen se ab insulis, quæ *Caraïbæ* vocantur, non multum distare. Septimo autem die quum primum illucesceret, e nautis quidam ingenti omnium lætitia, terram inclamat! Tum omnes in stegam conscendere visuri quænam sit terra illa ad quam appulsuri sint; sed nunc lætitia in summum terrorem mutata est. Ecce enim navis impingitur: quo ictu qui stabant in stega excussi omnes plane corruerunt.

Scilicet navis in syrtem tam vehementi impetu erat allisa, ut hæreret quasi affixa. Confestim vero fluctus spumantes tantam vim aquæ in stegam profuderunt ut omnibus in cubicula fuerit confugiendum, ne ipsi abriperentur.

Tum flebilis nautarum oriri clamor; tum eiulatus hinc Deum orantium, inde clamantium; alii desperantes sibi crines avellere, quidam iacere semianimi.

Illucesco], quum lux diei oritur.

Appulsuri], ad-pello, advenire, adire.

Impingitur], ad-liditur scopulis, collid, cum saxis.

Ictus, us], concussio, *shock.*

Syrtem], scopulum, saxum; *Confestim*] repente.

Eiulatus, us], fletus alta voce.

Avellere], rectius: vellere, vellicare, lacerare.

Hos inter *Robinson* erat exspiranti similis; ac repente exclamant navem dehiscere. Itaque in stegam omnes accurrere et demissam quam celerrime in scapham omnes desilire. Tanta autem erat multitudo inconsulte ruentium, ut scapha vix palmæ latitudine undas superaret. Quum vero terra procul abesset, cuncti de ora unquam assequenda, sæviente adeo tempestate, desperabant.

At ecce ingens fluctus, montis instar, ad scapham volvi, quo conspecto omnes obstupescere, remosque dimittere. Nunc, nunc instat periculum. Et iam mons aquæ scapham assequitur subvertitque; tum universi hauriuntur.

Dehisco], se pandere, aperire, disrumpi.
Palma], manus aperta. *Ora, æ,*], littus, terra.

CAPUT TERTIUM.

Sera Robinsonis *pœnitentia.—Desperatio.—Vitam misere sustentat.—Habitat in spelunca.*

FELICI fato contigit ut ingens ille fluctus qui *Robinsonem* absorpserat, idem vi magna reciprocans, hominem in vado exspueret. Hic quum præter exspectationem in sicco versaretur, tum extremis viribus usus est ut summan in oram ascenderet; quumque eo pervenisset cœpit circumspicere; Eheu! qualia oculis obversantur! scapha, navis, socii, omnia demersa. Nihil omnino reliquum præter avulsas tabulas quæ fluctuantes ad terram ferebantur. Unus ipse, unus mortem effugerat. Gaudio igitur et terrore trepidans, in genua procubuit, manibusque sublatis, lacrymis perfusus, Deo pro salutis miraculo gratias egit. Quum vero nihil præter arbusta, aut arbores deprehenderet, nec ulla vestigia unde intelligere posset hanc regionem ab hominibus incoli; iam gravissimum illi videbatur vitam sic in solitudine degere. Venit quoque in mentem esse forte vagantes belluas, aut feros homines; tum multo maiori hor-

Reciprocans], vicissim rediens.

Vadum, i,], ubi aqua non est profunda.

Exspuo 3], ex ore eiicere, evomere. *Siccus, a, um,*] aridus, a um, ubi nulla est aqua,. *Ora, æ*], ripa.

Avulsas], rectius: disiectas, convulsas.

rore perculsus est : itaque primum præ timore nec stare ausus nec progredi, circumspectare omnia et vel minimo strepitu expavescere. Sed mox, qua ardebat, sitis torporem istum excussit; quam quum diutius tolerare non posset, fontem aut rivum indagare cœpit, et sic vestiganti occurrit manans per herbas rivulus ; quem ille secutus invenit fontem liquidissimum quo valde recreatus est.

Nec illum fames tunc maxime urgebat. Quippe cui angor terrorque omnem cibi appetitum exemerant. Sed erant adeo exhaustæ illius vires, ut multo magis requiescere optaret. Attamen caput erat locum invenire in quo tutus pernoctaret. Nulla domus, nullum tugurium, nullum specus erat in conspectu. Sic diu consilii inops flevit. Tandem aves imitari hospitiumque in arbore quærere statuit. Ac brevi unam prospexit tam densam opacamque, ut commode insidere dorsumque acclinare posset. Hanc ascendit reptando, pieque Deum precatus, quum se composuisset, statim obdormivit. Inter somnum, illius menti, ut erat curarum æstu iactata, rerum earum quæ pridie vigilanti acciderant recursabant imagines. Videre sibi videbatur motum et agitationem fluctuum navem haurientium, nautarumque eiulatus exaudire. Sibi in animo fingebat parentes luctu ac mœrore confectos qui filii vicem dolentes, manibus ad cœlum sublatis, flebant et omne prorsus solatium aversabantur. Tunc alta voce exclamat, inter somniandum : Adsum, adsum, parentes charissimi ! dumque amplexu matrem petit, decidit ex

Qua ardebat], sitis qua (guttur) ardebat, expulit timorem.
Mano 1], fluo.
Caput], quæstio summa. *Tugurium*] domuncula, casa.
Inops], nescivit quid faciat. *Hospitium*], habitatio.
Repo 3, *-to* 1], serpere, manibus pedibusque, ut *reptilia*.
Imagines.] Ordo : imagines rerum earum, quæ pridie accidebant vigilanti, in mentem recurrebant.

arbore: sed forte quod ipsi faustum fuit, sedem in loco non ita sublimi posuerat, solumque tam denso gramine vestitum erat, ut ille casu non ita gravi decideret. Iterum arborem suam conscendit, in qua manibus retinens surculos circa eminentes, ad ortum solis remansit.

Prima luce cœpit cogitare qua ratione victum sibi pararet. Omnes vero arbores quas hactenus conspexerat, erant ex abietum genere; atque illæ folia quidem, sed fructus ferunt omnino nullos.

Nec satis illi liquebat quid sibi faciendum esset. Ex arbore tamen descendit. Quum autem pridie nihil omnino comedisset, cœpit fame sævissima laborare; itaque huc illuc per aliquot millia passuum discurrit; sed discurrendo nihil invenit, nisi arbores steriles et gramina.

Tunc summo angore excruciatus famem et ultima sibimet ominabatur: Pereundum mihi erit fame! exclamat; miserabiliter eiulans. Desperanti vero necessitas satis animi viriumque adiecit, ut se ad littus maris conferret investigaretque diligentius si quid forte alimenti inveniret. Sed sua eum spes fefellit. Hic vero debilitatus fractusque procubuit, facie in terram demissa, flentemque misere pœnituit, quod non fuisset fluctibus et ipse obrutus. Et iam statuerat in hoc miserabili rerum articulo exspectare, dum lenta fames morte omnium teterrima consumeret vitam, quum forte con-

Ita sublimi], tam alto. *Solum, i,*], humus, terra.

Surculus, i,], ramus iuvenis.

Abies, etis,] the silver fir, pinus picea.

Satis liquebat,], non erat satis certum.

Fame laborare,], esurire.

Ultima ominabatur,], ultima res est *mors,* hanc verebatur.

Fefellit], *fallo 3 fefelli, falsum,* decepit.

Lentus, a, um,], non velox; *teter, ra, um,* turpis.

versus, ecce conspexit nonnullas in arena squamas ostrearum. Avidus itaque eo accurere, circumspicere, scrutari, num forte plenas quasdam reperiret, repertisque exsultare.

Ac primo quidem illas non sine difficultate aperuit; sed inserto plano eodemque acuto silice perfecit, ut triginta circiter haustis ventrem paululum placaret.

Quum nunc certior esset se posse quamvis misere sustentare vitam, iam maxime sollicitus erat quo se a feris hominibus aut bestiis tutum reciperet.

Tum in montem summum, ægre, ut erat satis excelsus, ascendit, unde quam latissime circumspicere poterat; sed quantus eum terror invasit, quum vidisset se esse in insula, neque ullam omnino, quam longe aciem oculorum intendere posset, terram apparere præter tres parvas insulas quæ spatio aliquot milliarium interiecto, ex æquore eminebant!

Heu! me miserum! exclamat, manibus ad cœlum miserabiliter sublatis. Mene ab hominum commercio ita seiunctum esse, ut mihi in hac solitudine vivendum sit velut feræ bestiæ! Heu parentes optimi! nunquam igitur ego vos revisam! Nunquam licebit culpæ meæ veniam exorare!

Et sic dolens descendit de monte, circumspiciens ubi posset in tuto se collocare. Diu autem frustra indagavit; tandem ad locum editiorem pervenit, ex adversa parte, instar parietis, præruptum. Quum accuratius exploraret, locum invenit leviter excavatum, satis angusto aditu. Hic si quævis instrumenta ferrea habuisset, cavunn in saxo per frag-

Squamas,], rectius: *conchas; ostrea, æ,* oyster. *Avidus*], eager.
Planus silex,] rectus, non curvus, lapis.
Neque ullam,], nullam terram; quantum poterat videre.
Æquor,], *oris,* n. mare, aliquot milliaria maris inter insulas.
Mene,] Num sum ego a societate hominum sic segregatus?
Editior,], altior; *paries,* murus *præruptum,* præceps.

menta facili negotio excisum, habitaculo idoneum fecisset. Sed quum hæc omnia desideraret, huic inopiæ medendum erat.

Quum diu multumque deliberasset, sic secum statuit; arbores, quas hic video, salicibus patriis similes sunt, quæ si transferantur novas facile radices agunt. Eruam igitur manibus satis magnam earum copiam quæ, ante cavum denso ordine consitæ, erunt pro munimento; quum illæ radices egerint, ibi licebit clauso et securo mihi quasi in domo dormire.

Tunc felici hoc invento lætus, ad opus statim se accinxit. Sed quanto maiore gaudio exsultavit, quum huic loco proximum fontem liquidissimum prospexisset e monte exsilientem! Eo statim properavit quia, quum huc illuc fervente sole discurrisset, multum æstuabat.

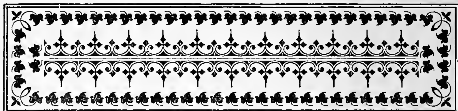
Postea vero cœpit manibus et multo sudore teneras aliquot arbores exstirpare, quas eo transtulit, ubi sedem sibi destinaverat atque ibi quoque cavum fodere manibus oportuit in quo arbores insereret; hoc vero multum temporis requirente, vesper advenit, vix quinque aut sex numero arboribus consitis. Fame compulsus oram maris rursus petiit, ut novas conquireret ostreas; sed quum æstus rediisset, totum littus occupaverant undæ; ægre igitur unam aut alteram reperit, et sic male pastus cubitum ire coactus est. Reversus est igitur ad arborem suam, ibi pernoctaturus, do-

Desideraret,], non haberet; *mederi,* remedium invenire.
Salix, ices,], willow; *patrius, a, um,* ut in patria.
Eruo 3,], effodio.
Inventum, i,], molimen; *accingo* 3, se præparare.
Æstuabat,], vexabatur a calore, *æstu.*
Exstirpare,], potius evellere radicitus.
Male pastus,], non bene epulatus.

nec hospitium sibi tutum confecisset. Ne autem hac nocte idem ipsi accideret quod superiori, genualibus se ei ramo religaviti ad quem dorsum prius acclinaverat, quumque summo rerum creatori se commendasset, tranquille obdormivit.

Genuale, is,], vittæ circum genua, *garters.*

CAPUT QUARTUM.

Robinson *reperit poma eximiæ magnitudinis.—Sibi conficit varia instrumenta.—Funiculos.— Stratum.— Umbellam.— Peram.—Calendarium.*

AC nocte *Robinson* non decidit ex arbore ; sed placide usque ad ortum solis quievit.

Prima luce littus petiit, ut collectis ibi ostreis, ad opus inchoatum reverteretur. Quum eo alia via tenderet, eunti contigit invenire arborem quæ poma inusitatæ magnitudinis ferebat. Etsi eorum indolem ignorabat, sperans tamen ea fore quibus vesci posset, unum ex iis decussit.

Erat autem nux oblonga nec minor capite pueruli quæ vulgo in Americæ insulis vocatur *cocossa.* Erat nucleus quasi medulla et succus qui saporem olei ex dulci amygdala expressi referebat, atque in medio lac exquisitum.

Quum stomachum latrantem una non placaret, secundam, tertiam quoque decussit, quibus abunde satiatus, tamen littus maris petiit ; quumque mare reddidisset terras paulo an-

Inusitatus,] *a, um,*], insolitus, a, um.
Decussit,], decutio 3, baculo, v, lapide excutere, avellere.
Nux, cis, f.], hoc, quod decussit, erat *nux cocossa.*
Nucleus, i], interius nucis ; *medulla,* quod est in ossibus.
Amygdala], amygdalum, *almond.* *Referebat,*] erat similis.

te salo mersas, nonnullas passim in sicco ostreas reperit. Magnam quoque et planam in littore concham invenit qua pro spatha usus est; atque illud ipsi non mediocri fuit adiumento. Nec multo post plantam deprehendit fibroso caule, qualis est apud nos lini aut cannabis.

Hæc ille et talia quovis alio tempore neglexisset; nunc vero nihil omittebat, intentus ad singula, si forte inde aliquid utilitatis caperet.

Itaque sperans id plantæ genus non minus sibi fore opportunum quam linum nobis aut cannabem, eius copiam evulsit, colligatosque fasciculos in aquam demersit.

Diebus aliquot peractis quum animadvertisset exteriorem crustam aqua iam satis emollitam, fasciculis inde sublatis, stirpes molliores factas ad solem apricum explicuit. Quibus vix mediocriter siccatis tentavit num hoc quoque lini instar repetito fustis ictu conteri posset. Quumque res ex sententia cessisset, confestim funiculos facere tentat tanta firmitate, ut concham baculo affixam alligare posset. Et sic habuit instrumentum haud absimile ligoni olitoris.

Tum vero opus assiduo persecutus est, densasque conseruit arbores, donec areolam ante propositum sibi habitaculum omnino sepsisset, atque inde quasi paries exstitit adeo validus, ut nonnisi vi multa expugnari posset.

Salum, i,], mare, aqua salsa; *passim,* pedetentim.

Spatha, æ,], instrum. ad fodiendum.

Caulis,]. *is,* m. culmus plantæ, *stem; linum,* flax; *camabis, is,* f. hemp.

Fasciculus,], fascis, manipulus, quantum manu tenemus; aquæ *immersit.*

Apricum,], sub sole, non sub tecto.

Fustis,],*is,* baculus; *contero*) 3 *trivi, tum,* frango.

Ex sententia], optime; *confestim*), illico; rope.

Ligo onis,], m. a hoe; *olitor, oris*), gardner, hortulanus.

Areola, æ,] area, yard; *sepio,* 4), cingere, *fence.*

Illas veniente die, illas decedente irrigabat aqua e fonte proximo hausta, ac brevi magno cum gaudio teneras vidit arbores suas virescentes, crescentesque adeo feliciter ut mira esset in ipso aspectu loci amœnitas.

Quum septum perfecisset, diem continuum resti impendit torquendæ ex qua sibi scalam conficeret : noluerat enim habitaculum suum porta claudere, ne adversus irruentis feræ impetum satis firma non foret.

Quæ rupes habitaculo imminebat, habebat circiter duodecim pedum altitudinem. Stabat in summa arbor cui scalam ita alligavit, ut in terram dependeret. Tum conscendere rupem aggressus est, quæ res ex voto cessit.

His omnibus confectis, secum deliberare cœpit quomodo cavum augeret ita ut esset spatium in quo habitaret. Atque facile intellexit tale opus solis manibus non esse suscipiendum. Excogitandum erat instrumentum quod foret adiumento.

Ea mente regionem lustravit, et post multas investigationes nactus est lapidem securis formam referentem, præacutum, atque in eo foramen in quo manubrium intrudi posset. Quæ res quoque multo labore, et lapide alio adhibito feliciter successit : quumque fustum alligasset funiculis quos propria arte paraverat, hærebat manubrium quasi clavis affixum.

Dum pergit quærere, duos invenit lapides alios, variis operibus aptos ; alter instar erat tudiculæ, alter ita forma-

Restis, is,] f., funis ; *torqueo* 2] *si, tum,* plecto, to *plait.*

Summa], summitas. *Ex voto*], successit.

Fustum], ignoramus quid sit, nisi *fustem*. Asciam, v. securim debebat dicere.

Manubrium], ad manu prehendendum ; capulus.

Tudicula], æ, pavicula, malleus magnus.

tus, ut aciem cunei haberet. Utroque *Robinson* assumpto, tam alacri animo reversus est, ut se extemplo ad opus accingeret.

Qui quidem tum tudicula sensim multa rupis fragmenta decussit. Res erat plena sane laboris. Sed diebus aliquot in opere consumptis tantopere processerat, ut spatium cubiculo idoneum existimaret. Tunc avulso gramine, siccatoque, fœnum confecit, lectulum inde commodum sibi paraturus.

Nihil igitur fuit impedimento quominus in suggestu molli somno indulgeret, postquam, alitum more, sedenti in arbore octo et amplius noctes fuerant traducendæ. O quanta voluptate perfusus est quum licuit fessos artus in lectulo componere!

Dies proxima erat Dominica. quam *Robinson* orando et meditando consumpsit, rogans Deum sibi peccatorum veniam, parentibus vero miseris præsidium et solatia.

Atque ne dierum ordo e memoria excideret, diem vero dominicam semper dignosceret, venit in mentem *Robinsoni* sibi calendarium condere; non illud quidem tam accuratum, nec typis impressum, quali nos in Europa utimur, eiusmondi tamen ut ad dies numerandos sufficeret. Quod quidem tali modo assecutus est. Quatuor arboribus contiguis cortice quam levissimo electis, unam quæ magnitudine cæteras superabat, quoque vespere lineola incisa notavit, quæ diem absolutum significaret. Post incisas septem lineolas, erat fi-

Cuneus, i,] a wedge.
Suggestus, us], locus editus, elevatus.
Alitum], *ales, itis*, animal quod *alas* habet.
Dominica], Latine *dies Solis*. *Condere*] 3, instituere, creare.
Contiguus], quæ sunt prope, vicinæ.
Levis, e], quod non est asperum.

nis hebdomadæ, et hunc indicabat exarata in proxima arbore linea.

Quoties in altera hac arbore quatuor aut quinque lineolas insculpserat, in tertia arbore simili linea notabat integrum mensem elapsum. Duodecim autem lineis menstruis absolutis, in quarta arbore signabat annum peractum. Quum autem menses quique non sint pari dierum numero, vicibus alternis, triginta uni, triginta et unum alteri incidebat, excepto mense Februario quem octo et viginti tantum lineolis designabat.

His ergo annalibus, *Robinson* temporum ordinem servavit, diemque dominicam a cæteris dignoscere potuit, quam more Christianorum rite celebraret.

Interim erat consumpta maxima pars nucum cocossæ eius quam unam huc usque invenerat, atque in littore tam raræ apparebant ostreæ ut homini alendo non sufficerent. Itaque de victu iterum sollicitus esse cœpit.

Hactenus quidem non longe ab habitaculo suo discesserat, metu ferarum aut hominum. Iam vero necessitate coactus, insulam perlustrare ausus est ut nova quæreret alimenta, constituitque die proxima facere excursionem. Sed ut se a nimio solis æstu defenderet, vesperam istam umbellæ conficiendæ impendit. Quum haberet neque linteum, neque virgulas balænarum, nec forfices, neque acum, neque fila, e viminibus salignis tegmen struxit, et insertum in media parte baculum funiculis alligavit. Tum ex arbore cocossæ folia sumpsit latiora quæ tegmini spinis affixit; sicque um-

Exaro 1], scribo, stylo arare (in cera).
Umbella], ad arcendum radios solares.
Virgula balænæ], ossa balænæ, *whale*.
Vimen, inis, n.], Virgæ, seu rami salicis, *willow*.
Spina, æ,] planta acuta, quæ pungit, *thorn*.

bellam confecit tanta densitate ut solis radiis esset omnino impervia. Atque eadem arte textis funiculis fabricavit sibi peram in qua et victum secum portraret, et conderet alimenta, si modo quædam invenire sibi contigisset.

Tum vero tantopere lætatus est opere perfecto ut noctem præ gaudio insomnem traduxerit.

Pera æ,], est saccus, qui collo appenditur.

CAPUT QUINTUM.

Robinson *iusulam perlustrat . . .—Magnus terror.—In gaudium vertitur.—Descriptio* Lamæ.—*Unum occidit.—Sed igne caret.—Carnem more* Tartarorum *coquit.*

ROBINSON vix ortum diei exspectare poterat; ita prævertit lucem ipsam; peram funemque corpori circumdedit; securique pro gladio cinctus, et umbella humeris imposita, in viam alacriter se dedit ac primum arborem cocossam adiit ut unam aut alteram nucem decerperet; tum littus quoque utriusque generis satis magnam copiam sibi comparavisset, iter ingressus est.

Cœli matutini mira erat serenitas. Redeunte luce, sua singulis rebus forma redierat. Sol oriens clarissimo fulgebat splendore quasi ex oceano emergeret, arborumque cacumina veluti inaurabat. Multæ undique aves variis mirisque pictæ coloribus carmen canebant matutinum, auroram salutantes. Puro frigidoque aere, flores suavissimum odorem exhalabant.

Robinson gaudii et gratitudinis sensu commotus: Deus, inquit, se benignissimum hic quoque, declarat. Tum vo-

Prævertit], præivit.

cem ipse suam cantibus avium miscuit, verbaque cecinit quæ pietas suggerebat.

Quum *Robinson* a bestiis ferisque hominibus sibi metuere non desiisset, in itinere sylvas dumetaque sedulo vitabat, ea autem petebat loca ubi quam latissime pateret prospectus. Illa autem ipsa erant maxime nuda steriliaque. Quamvis igitur satis longum spatium emensus esset, nihil tamen invenerat quod sibi aliqua ex parte prodesset. Tandem in fruticem incidit, quem accuratius explorandum censuit. Erant herbæ tam densæ ut sylvulam referrent; aliæ flores subrubros, aliæ albicantes, nonnullæ florum loco poma viridia ferebant. Extemplo itaque gustat unum ex iis, sed erat adeo acerbum ut indignatus stirpem unde istud decerpserat, evulserit. Tum vero miranti apparuerunt tubercula diversæ magnitudinis quæ ab ipsis stirpium radicibus pendebant. Confestim quoque existimavit, ista vere esse plantæ istius fructus, eaque curiosius considerare cœpit. Quum vero ipsius palato sapor minime arrisisset, iam in eo erat ut ista omnia abiiceret, quum secum reputavit, non ea esse inutilia omnino habenda, quorum usus primo statim aspectu intelligi non possit. Itaque nonnullis tuberibus in peram demissis *Robinson* longius progreditur, lento tamen gradu et maxime cauto. Si vel minimum strepitum audiret dumetorum, aut arborum quas aura agitabat, continuo securim corripere qua se defenderet; semper autem non sine gaudio animadvertit timorem vanum fuisse. Tandem devenit ad

Desiisset], *desino* 3 *vi, ii*, desisto, non continuo.
Dumentum], dumus, rubus, arbustum, arbores parvæ densæ.
Aliqua], rectius: *ulla* ex parte. *Frutex, icis*], arbor parva.
Extemplo], repente, subito.
Tubercula], parva tubera, velut *solana* (potatoes)
Confestim], extemplo. *Statim*], illico, confestim.

rivum, ubi prandere constituit. Igitur sub arbore alta umbrosaque consedit; iamque cœperat magna cum voluptate epulari, quum repente strepitu quodam longinquo vehementer exterritus est. Timidus itaque circumspexit, tandemque gregem magnum vidit pecudum ovibus nostris similium, nisi quod eminente paululum dorso camelorum formam referant; cæterum ovibus nostris paulo grandiores.

Huic animalium generi elegans caput, oculi venusti, os productum, crassiora labia; idem pes ac bovi, bifidus, sed ungue simul postico instructus, quo veluti morsu anchoræ cuiusdam utuntur per abrupta quæ scandunt lubentius.

Lama lentus incedit, composito gravique sed eodem certo passu: quippe qui milliaria decem aut duodecim in die per loca cæteris iumentis impervia conficiat, per anfractus descendat præcipites, idemque saxa ardua et ipsis hominibus inaccessa exsuperet. Quatriduum ferme emensus iter, ipse per horas quatuor et viginti ultro cessat et quiescit. Placidum ipsis, mite et prudens ingenium; sicubi consistere placuit, flectere illi genua, corpusque demittere ne onus dimoveant, præcaventes. Deinde sibilo misso, nulla mora, caute admodum surgentes, iter inceptum peragere. Herbas autem inter eundum depascunt, noctu etiam dormientes ruminant, prono pectore pedibusque ad ventrem reductis decumbentes. Originem habent ex ista Americæ regione quam Hispani tenent, quæque Peruvium dicitur.

Robinsonem, quum animalia ista appropinquare vidisset,

Formam referre], esse similem. *Cætbrum*] secus, quoad res alias.

Posticus, a, um], posterior.

Lama], est nomen animalis; *lentus*, non velox.

Anfractus], flexiones vallium. *Ferme*], fere.

Sibilus, i) sonus oris acutus, ut fistulæ.

incessit dira cupido edendi carnem assam qua tamdiu caruerat. Constitit post arborem securi instructus sperans fore, ut aliquem propius transeuntem lamam facile sterneret. Quod bene successit. Quum enim unus e pullis satis appropinquasset insidianti, *Robinson* cervicem eius percussit tanto ictu, ut extemplo exanimis ille procideret, humerisque impositum secum in habitaculum asportavit.

Quum rediret, invenit aliquid quod magna ipsum lætitia afficeret; scilicet sex aut octo malos citreas sub quibus nonnulli fructus iam maturi ceciderant. Illis curiose collectis, locoque notato, hilari animo domum contendit. Ibi autem primo cœpit lamam excoriare. Quod quidem confecit ope silicis acuti, quo pro cultro utebatur. Pellem detractam ad solem expandit; quam quidem præviderat sibi non mediocri fore utilitati. Calceamenta enim tibialiaque longo usu attrita erant Existimavit ergo, ubi calcei defecissent, se posse soccos e pelle conficere, quos pedibus subligaret. Sollicitus quoque de hyeme, magnopere lætatus est quod pellem villosam nactus esset qua se contra vim frigoris defenderet. Et quidem ab ista sollicitudine vacuus esse potuisset, quum in istis regionibus prope circulum æquinoctialem positis hyems sit nulla. Hoc autem *Robinson* ignorabat, quippe qui puer omnem omnino doctrinam aversatus fuisset.

Pelle igitur detracta, exemptis visceribus, dissectaque ut

Assa], assare carnem *igne* solemus, coquere *aqua*.

Post], *i. e. pone* arborem. *Pullus, i*], iuvenis.

Insidians], occulte vigilans.

Malus citrea], arbor; malum aurans, seu mala aurantia, fructus (orange).

Excoriare], e pelle exuere.

Calceamenta], *calceus, i*, est tegumentum coriaceum pedum, *tibiale, is*, n. autem est *soccus*, quo intra calceos utimur.

Villosa], *pilosus, a, um*, quod *vellus* habet.

assaret postica parte, primam ad veru comparandum curam intendit; atque hoc consilio arborem tenuem excidit, eamque, detracto cortice, ab extremo præacuit; duos deinde ramos qui furcæ speciem habebant, deligit, veru fulciendo idoneos. Quos etiam ab ima parte quum acuisset, in terram ex adverso defigit; tum carnem veru transfixam inter furcas posuit, nec mediocrem percepit lætitiam, quum vidisset quam apte veru verseretur.

Iam præter ignem nihil *Robinsoni* deerat, quem ex duobus ligni fragminibus inter se collisis elicere aggressus est, sed frustra. Quoties enim ligna incalescere cœperant, toties ipse adeo defatigatus erat ut aliquantulum temporis a labore cessandum esset, ad vires reficiendas. Interim ligna refrigescere, omnisque labor irritus evadere. Tum ille iterum nec sine magno dolore sensit quam parvæ sint singulorum copiæ, quantaque emolumenta ex aliorum hominum societate deriventur; etenim si vel unum habuisset socium qui, dum ipsum vires deficerent, terendi laborum continuasset, profecto ligna demum ignem concepissent. Sed labor sic intermissus omnino periit.

Tandem animo fractus, lignis abiectis, considet in strato capiteque reclinato oculus non semel coniicit in carnem illam quam nunc non datur comedere. Ad hæc quum subito in mentem hyems recurrisset, tanto angore oppressus est ut solo exsurgens animi reficiendi causa aliquantulum circumierit.

Quibus cogitationibus æstuans, ad fontem se contulit, aquam frigidam putamine cocossæ inde hausturus. Succo

Veru], indecl., est Anglis *spit, spear.*
Non datur], scil. *facultas*, non potest.
Putamen, inis], cortex.

deinde malorum citreorum admisto, potum satis suavem et recreandis viribus maxime in hoc rerum articulo idoneum sibi paravit.

Attamen carnis assæ desiderium nondum ille deposuerat. Tandem vero Tartarorum recordatus est, quos audierat carnem quam comedere cupiant ephippiis subiectam citato cursu coquere. Atque illud, ait secum, alia ratione assequi possum ; et continuo rem tentare constituit.

Nec mora, duos lapides satis latos et læves quæret eius similes ex quo securim confecerat. Tum hos inter aliqua carnis parte interposita, superiorem lapidem tudicula perpetuo tundit. Quod quum aliquandiu fecisset, lapis incalescere cœpit. Eo maiori alacritate ille tundere ; nec elapsa est hora tantum dimidia, quum caro et fervore lapidis et repetitis ictibus adeo emollita est, ut satis esculenta esset, nec illa quidem ea saporis suavitate, qua caro apte assata : attamen *Robinsoni* nostro, qui tamdiu carne caruerat, lautas dapes præbuit. Quo autem carnis saporem iucundiorem redderet, succo malorum citreorum expresso eam infecit, et sic exquisitissime epulatus est.

Prandio confecto deliberavit quodnam opus tunc maxime sibi suscipiendum esset ; et sic multa secum in animo volventi suasit metus hiemis ut plures lamas caperet aut interficeret, quorum pellibus uteretur. Qui quum satis mansueti viderentur, facili negotio se voti compotem fore speravit. Hac spe concepta ad lectum se contulit ; somnus autem placidissimus præteritum diei laborem abunde compensavit.

Ephippium] cui in tergo equi insiditur.
Esculanta], quod *edi* potest, *comestibile*.
Lauta daps], cibus, ferculum opiparum, eximium.
Voti compos], assequi id quod velit.

CAPUT SEXTUM.

Turbo ingens.—Tempestas unde magnum Robinsoni beneficium.—Tædium solitudinis.—Aranea.

ROBINSON hac quidem nocte placide admodum dormivit. Quum tandem expergefactus diem iam non parum processisse animadverteret, surrexsit celeriter lamas venaturus. Sed cœli tempestas obstitit. Quippe vix egresso, subito regrediendum fuit; scilicet imber tanta vi de cœlo ruebat, ut nulla spes esset foras eundi. Itaque exspectare statuit donec tempestas desiisset. Imbris vero violentia aucta est. Fulgura quoque ita micabant ut tota quasi arderet spelunca. Tum tonitrua sequebantur qualia nunquam audierat. Terra ipsa contremiscere, montesque ita reboare, ut fragoris istius nullus finis futurus esse videretur.

Quum *Robinson* liberaliter non fuisset institutus, humanum erat timorem vanum et anilem concipere.

Sedebat ille in angulo speluncæ, iunctis manibus, præsentibus graviora quæ sequerentur metuens. Interim imber ingruere, fulgura coruscare, tonitrua perpetuo resonare. Appropinquabat hora meridiana, necdum tempestas desævierat. Nec ipse quidem multum esuriebat *Robinson*, quippe

Expergefio], evigilo, finio somnum.
Reboo] I., *vi, tum*, re-mugio, ut boves ; *frago* I, clangor.
Anilis, e], *anus, us*, vetula, mulier senex.

cui famem omnem angor exemisset; adeo tetris cogitationibus excruciabatur.

Venit sane dies, ait ille secum, in qua placuit Deo parentum ultori pœnas a me repetere; nec diutius ille paterna me charitate tuetur. Pereundum mihi est; nunquam ego parentes miseros revisam.

Dum hæc secum ipse tristis volvit, vim tempestas remittit, et iam spes *Robinsonis* animum recreat; tum igitur in viam se conferre statuit. Quum autem in eo esset ut peram securimque arriperet, ecce subito . . . . . . Attonitus in terram procidit.

Scilicet arbor speluncæ imminens fulmine icta, tanto fragore disrupta est ut *Robinson* exanimatus se ipsum interemtum putaret. Diu etiam sensu plane orbatus iacuit. Tandem quum intellexsisset se adhuc vivere, e solo sese erexit; statim vero, ante ostium speluncæ, arboris a fulmine disruptæ atque prostratæ partem conspexit. Interim pluvia cessaverat, nec iam exaudiebantur tonitrua; tum *Robinson* ausus est e spelunca prodire. Quid vero eius oculis obiicitur? Res scilicet, quæ ipsi aperte declaravit, prius, spe omni abiecta, quam parum sapuisset; ardebat enim truncus arboris, fulmine ictæ . . . *Robinson* igitur id subito nactus est quo plurimum indigebat. Tanto atque insperato lætus munere, manibus in cœlum sublatis, optimo hominum parenti gratias egit, qui vel inter maxime terribiles casus nostræ semper consulit felicitati.

Tum vero *Robinsoni* suppetiit ignis quem alere haud difficile fuit; nec amplius causa suberat, cur de vitæ salute in deserta hac insula esset sollicitus.

Pœnas repetere], rationes repetere, punire.
Solum i], humus, terra.
Suppeto], 3 *ivi, itum*, adesse, præsto esse.

Venatio in posterum dilata est, quoniam placuit utilitatem statim ex igne capere; carnemque veru adhuc affixam apparare. Tum coqui ministerio functus ignem movet assamque sedulo versat . . . Quam iuvabat flammas micantes, tremulasque intueri! Pertiosisimum enim divini numinis munus ignem e cœlo sibi demissum interpretatus, cogitansque quantas inde percepturus esset utilitates, propter memoriam beneficii, oculos sæpius in cœlum vertit.

Tum vero rem unam *Robinson* desiderabat, scilicet sal quo carnem condiret; speravit autem se quoque processu temporis id commodi genus inventurum. Nunc ergo satis illi fuit littus petere ad aquam cocossæ putamine hauriendam; qua quidem quum nihil melius adesset, carnem tunc irrigavit.

Quantam vero conceperit lætitiam, quum primum ori suo frustum admovit, is tandem sibi fingere potest, qui per quatuor hebdomades continuas nihil ciborum rite paratorum comederit, omnemque iis unquam vescendi spem penitus amiserit.

Summa erat *Robinsonis* felicitas; sed sensit sibi aliquid deesse, scilicet hominem quicum illam communicaret. Inest enim nobis quiddam ab ipsa natura penitus insitum, ut non alia res hominem magis delectet, quam si cum homine versari possit et colloqui. Natura quippe nihil solitarium

Venatio], f. e *venor*, 1 *tus*, capere vel occidere feras.
Dilata], *differo*, postpono; *statim*, illico; *veru*, spear.
Cocus, v. *coquus*], homo qui coquit.
Assa], p.p. *asso*, 1 *vi*, *tum*, coquere carnem absque aqua.
Putamen] *inis*, n. potius cortex; *rigavit*, perfudit.
Insitus], *a*, *um*, insero, 3, sevi, -situm, to ingraft.
Versor], me verto, conversari, have intercourse.

amat, et si suppetant omnium rerum quas ipsa desiderat abundantia et copia, erepta hominis omnino aspiciendi potestate, nemo est tam ferreus qui id vitæ genus sustinere possit, cuique fructum voluptatum omnium non auferat solitudo. Heu! ait ille cum gemitu; o me felicem, si mihi contingat societas unius amici aut unius hominis vel miserrimi cuius mutua in benevolentia conquiescam! Si saltem adsit unum modo animal mansuetum, canis aut felis, quod beneficiis mihi devinciam! nunc autem mihi vivendum est prorsus solitario atque ab omni animantium societate remoto. Hic lacrymis genæ maduerunt. Tunc recordatus est præteriti temporis quo puer adhuc, quum posset iucunda fratrum aut æqualium consuetudine frui, cum illis dissidia ac sæpe iurgia inierat, quorum nunc magnopere eum pænituit. Eheu, secum reputavit, equidem tunc temporis parum intellexi, quanti amicus sit æstimandus quantoque aliorum hominum amicitia sit adiumento ad bene et beate vivendum. O! si Deus mihi largiretur ut aliquando repuerascerem, quanta ego benevolentia, quanto amore fratres meos aut æquales complecterer! O quam lubenter leves illorum ferrem iniurias, omniumque animos comitate et obsequio ad me allicerem! O me infelicem qui, quanti sit amicitia non ante didicerim quam omnis spes illius unquam fruendæ exciderit!

Has inter querelas oculis forte in ostium tugurii coniectis

Suppetant]; ordo: et si abundantia copiaque rerum omnium suppetant, erepta facultate *socium* hominem videndi, nemo est ... *atque* cui (rectius quam cui*que*). *Mansuetum*], non ferum.

Genæ], duæ partes vultus; *madeo*, fio humidus.

Iurgia], *orum*, querela, rixa.

Largior],4, *gitus*, dare manu plena.

Complector]3 *xus*, plecto, brachia collo circumdare.

Spes], amicitiæ fruendæ, sive amiciti*a* fruend*i*.

Tugurium], casula rustica, mappale. *Aranea*, spider.

araneam animadverit, quæ telam suam in angulo quodam contexerat. Tantopere autem socio invento lætatus est, ut, qualis esset, minime curaret; iuvabat intueri qua arte telam a medio texere incipiat, ac deinde fila immittat alia in rectum, alia in orbem, maculasque, paribus semper intervallis, indissolubili nodo adnectat, quæ minora animantia veluti retibus implicata teneant. Itaque non desiit ei bis in die muscas culicesque sufficere. Illa quoque tantam cum hospite familiaritatem contraxit, ut quoties hic telam tetigisset, illa specu progrediens, prædam ex herili manu acciperet.

Iam nox appropinquabat solque in aquis immergi videbatur. Oriens ex opposita cœli parte Luna radios in speluncam fundebat tanto *Robinsonis* gaudio ut ille aliquandiu somnum capere non posset. Tandem obdormivit, dum ignis, subiecta materia, lente alitur.

Macula æ], hic *apertura* in reticulo, tela.
Sufficere], subdere, dare. *Culex, icis,* mosquito.
Herilis, e], adi. ex *herus, i,* dominus.

CAPUT SEPTIMUM.

Præda ingens.— Deest res maxime necessaria.— Vota irrita.— Ambulatio.— Natatio.— Res variæ.

ROBINSON, quum solis æstus in insula interdiu esset fervidissimus. matutinum imprimis aut vespertinum tempus operi impendere solebat. Itaque primo mane surrexit, quumque ligna super foco reposuisset, dimidiam cocossæ nucem, quæ de hesternis epulis reliqua erat, comedit. Quo facto, quum aliam Lamæ partem veru affigere vellet, carnem propter nimium calorem iam putrescere, sensit. Carendum igitur hodie fuit voluptate quam ex edenda carne percepisset.

Deinde humeris pera venatoria cinctis, ad littus se contulit, ostreas collecturus. Ibi vero pro ostreis, quarum mira paucitas erat, aliud alimenti genus *Robinsoni* contigit invenire, quod certe utilitate ostreas vinceret; animal cui tectum ipsa composuit natura, quod secum quocumque libuerit gestat, testudinem nimirum, tantaque illam magnitudine

Interdiu], durante die.
Focus, i,], est locus ignis.
Testudo], *inis*, a turtle.

quanta in his regionibus raro reperiunt; quippe librarum fere quinquaginta pondus æquabat.

Sæpe *Robinson* audierat carnem testudinis iucundum esse eamdemque salubrem. Prædam igitur humeris impositam *Robinson* lente domum deportat. Tum securi sua inferiorem partem conchæ repetito ictu, donec frangeretur percutit; et sic testudine potitus, opimam eius partem assandam resecuit. Quam quum veru affixisset, ut magnam famem laborando contraxerat, vix exspectare potuit donec esset rite cocta.

Interim dum sedet assam versans, secum reputat quid de reliqua testudine sit faciendum, ne putredine corrumperetur. Ad illam enim muria condiendam et patina et sale carebat. Quomodo se inde expediat?

Ægre enim prævidit egregiam illam testudinem, quæ sibi vel octo et amplius dierum victum præbuisset, postera die putridam fore; neque tamen animum subiit qua ratione illam condiret. Ac subito hæc ei cogitatio in mentem venit. Superior testudinis crusta mactræ similitudinem aptissime referebat. Hæc erit, ait ille secum, pro patina. Unde autem salem petam? O me stupidum! ait, fronte simul percussa. Nonne mihi est in potestate carnem aqua marina irrigare, quæ quidem idem prorsus aut fere præstabit ac si sale esset condita? Optime, egregie, iterum iterumque exclamat, atque ille lætitia gestiens veru celerius versare.

Et nunc caro rite assata est. Quum esculentum quoddam eius frustulum gustasset, ah! si modo, ait ille suspi-

Opimus], *a, um,* non macer, pingius, *fat.*
Muria], *æ,* aqua salsa.
Patina], æ orbiculus, *a plate.*
Condio]4, reg., herbis & aromatibus conficere.
Mactra], *æ,* a trough.

rans, fragmentum panis vel minutissimum mihi nunc contingat! Quam stultus ego fui, qui puer non intellexerim quantum Dei erga homines beneficium panis sit! Tunc temporis, ut satis mihi fieret, addendæ erant aliquæ deliciæ. O utinam nunc mihi adsit fragmentum quodlibet panis illius quem tunc ad canem nostrum horti custodem proiiciebam? Quam me felicem nunc prædicarem!

Robinson igitur quam lautissime posset epulatus est. Deinde, fervidissimo diei tempore, paululum in strato recubuit, ut secum meditaretur quodnam potissimum opus susciperet, quum remisso calore liceret operam in aliquid conferre.

Quid nunc prius agam? optimum erit ad venandos aliquot lamas proficisci. Quid autem proderit tanta carnis copia? Quum sic secum reputaret, incidit in cogitationem novam, cunctisque prioribus longe præstantiorem. Scilicet animalia quædam domestica cicurare et mansuefacere decrevit, quæ sibi victum simul et societatem præstarent. Lamæ autem quum iam mansuetissimi generis viderentur, speravit fore, ut nonnullos ex iis vivos facili negotio exciperet. Statuit funiculum ita aptare ut esset pro laqueo, tum autem post arborem insidiari, et capiti lamæ, qui primus appropinquaret, laqueum iniicere. Hac mente funem satis crassum contorquet, atque intra aliquot horas cuncta sunt confecta. Tum non semel omnia expertus, vidit rem bene fore.

Quoniam vero locus ille quo lamæ ad aquam devenire

Gestio], gesticulans
Tunc temporis], eo tempore, tunc.
Stratum], lectum super terram, humi.
Cicurare], *domare*, *dom*esticum facere.
Mansuefacio], *manui* assuescere facio.
Laqueus], *i*, tricæ, ad capiendum animalia.

solebant satis erat remotus, nec constabat num unoquoque vespere eo venturi essent, re ad crastinam diem dilata, interim cætera ad iter faciendum necessaria paravit. Tum resecto testudinis frusto, quod et vespertinæ et crastinæ cœnæ sufficeret, reliquam partem aqua marina irrigavit.

Quo facto foveam mediocrem in solo fodit, quæ sibi ad tempus cellæ vicem præstaret; atque in ea concham testudinis carne repletam condidit, ostio cellæ intextis ramalibus occluso.

Reliquum a meridie tempus iucundæ ambulationi impendit ut animum recrearet; quam ob causam ad littus maris se contulit, unde suavis aura spirabat, qua aeris æstus paululum temperabatur. Ibi dum secum spatiatur, valde delectatus est aspectu maris immensi, cuius plana facies fluctibus sese invicem leni lapsu pellentibus vix crispabatur. Hic animo affectus, oculos in eam terrarum partem convertit in qua sita erat chara sibi patria, quumque hæc optimorum parentum memoriam desideriumque renovarent, nonnullæ obortæ sunt lacrymæ.

Atque sic obambulanti venit in mentem sibi non male fore si corpus, ad squalorum detergendum ablueret. Vestem igitur deposuit. Ut vero stupuit aspecto indusio quod unicum habebat! Quoniam in regione tam calida nunquam illud exuerat, vix cerni poterat linteum albi coloris olim fuisse.

Frustum], pars, *a piece.*
Fovea], *æ,* foramen in terra, fossa.
Concha], *æ* operculum testudinis.
Intexo], 3 *ui*, *xtum,* to weave in.
Spatio],1 reg., ambulo. *Crispo*],1 undulo.
Indusium], rectius : *subucula,* vestis infima.
Linteum], materia vestis e *lino.*

Primo igitur statuit sedulo indusium lavare. Quo quidem ex arbore suspenso, ipse in aquam desiliit.

Quum autem puer natandi artem didicisset, placuit ex eo loco, ubi in aquam descenderat, natando pervenire ad tractum quemdam terræ satis longo spatio in mare procurrentem, quem mondum edierat.

Illud quoque *Robinsonis* nostri consilium faustissimum fut. Vidit nimirum hunc terræ tractum aquis subeuntibus inundari recurrentibus vero magnam copiam testudinum, ostrearumque in sicco destitui.

Maris ille locus quem *Robinson* circumnatavit, piscibus adeo abundabat ut fere manibus capi possent. Quod si reticulo instructus fuisset, multa facile cepisset millia. Hoc autem adhuc carebat. Quum tamen omnia suscepta prospere ei hactenus cessissent, speravit fore ut aliquando piscatorium rete sibi conficeret.

His rebus iucundissimis lætus *Robinson* ex aqua emergit, quum horam fere integram natando consumpisset. Indusium quoque aeris calor panitus siccaverat ; tum ille voluptate lintei mundi induendi fruitur.

Quum vero nunc consuevisset cuncta attente meditari, cogitavit hanc voluptatem non fore diuturnam, si quidem hoc unico indussio sibi nunc utendum esset, quo semel attrito nulla suppeteret ratio qua aliud compararet. Quæ cogitatio gaudium mœrore miscuit. Attamen animo mox confirmato, domum reversus est, cœnam sumpsit, quumque Deum pie oravisset, placide se in lecto composuit.

Reticulum], rete parvum.

Nulla ratio suppeteret], nullus esset modus.

Mœror], *oris*, m., tristita.

CAPUT OCTAVUM.

Lama *mansuefacta.—Pulli.—Res variæ.*

POSTERO die *Robinson* prima luce surrexit, atque ad venandum se accinxit. Assumptis igitur tuberibus solanorum assatis, idoneoque testudinis frusto foliis involuto, securi instructus et laqueo, quem pridie ad lamas irretiendas confecerat, umbellamque manu tenens in viam se contulit.

Summum adhuc mane erat. Constituit igitur paululum a recta via deflectere ut alias quoque insulæ partes exploraret. Innumeras inter volucres, quæ arboribus insidebant psittacos miris coloribus pictos conspicit. Ut ille optabat unum ex iis capere, quem mansuetum atque socium sibi faceret! Adulti vero callidiores erant quam qui caperentur; pullorum autem nidum nusquam vidit.

Quum autem collem quemdam mari vicinum ascendisset, coniectis inde oculis inter rupium hiatus, aliquid conspexit quod placuit propius cernere. Descendit igitur et magna cum voluptate animadvertit esse . . . sal. Hactenus

Accinxit[, induit, se præparavit.
Irretire], capere *reti*, v. reticulo.
Psittacus], avis, quæ discit fari.
Callidus], *a, um,* astutus. *Pullus*], i, iuvenis.
Sal], hic neutr. gen.; perperam, est gen. masc.

quidem pro condimento adhibuerat aquam marinam, quæ tamen commoditas salis præstantiam non æquabat. Aquæ enim marinæ sapor habet multum amaritudinis. Temere quoque ille putaverat carnem aqua marina conditam sanam atque incorruptam servari posse, siquidem non minus putrescit quam aqua e fluviis aut fontibus hausta, ubi illa motu caret. Valde igitur ei profuit genuinum sal hic repertum; itaque ambas peras eo complevit, quod statim domum deportaret.

Lætus deinde *Robinson* eum petiit locum ubi lamam se excepturum sperabat. Recubuit sub arbore, horam exspectans qua solebant transire, atque interea carne assa et tuberibus epulatus est; quibus quidem, addito sale, sapor nunc erat longe iucundior.

Sub finem prandii, ecce lamas accurrentes e longinquo conspicit. Confestim *Robinson* stans in insidiis, exspectat donec appropinquarent; nonnulli iam præterierant, sed extra captum; quum ecce unus ex illis tam prope accessit ut eius collo laqueum iniecerit. Qui quum balare conaretur, *Robinson*, ne cæteros deterreret, laqueum ita contraxit ut vox faucibus hæreret. Tum eum celerius in dumeta abreptum e conspectu cæterorum removit. Capta lama duorum pullorum mater erat. Quiquidem magno *Robinsonis* gaudio matris vestigia secuti, hominem minime timere visi sunt. Dum illos *Robinson* demulcet, isti manum eius lambunt quasi orarent ut matrem dimitteret.

Robinson igitur, voti compos, captivam quamvis reluctantem, omni vi connisus, secum abstraxit, brevissimamque viam ingressus tandem feliciter domum revertitur.

Balare], oves *balant*, canes *latrant*.
Demulcet], manu leniter palpare.
Lambo], 3 lingo, lingua tango.

Nunc ut hospites commode exciperet cœpit stabulum exstruere atrio suo contiguum; securi nempe lapidea teneras arbores excidit, quas tam denso ordine conseruit, ut parietem satis validum obiicerent. Lama quam arbori alligaverat, fessa recubuerat; pulli autem captivitatis suæ nescii iacebant, matris ubera sugentes.

O pergratum *Robinsoni* nostro spectaculum! Iterum atque iterum constitit, charissimum pecus intuens, seque ipsum beatum prædicavit quod nunc animantes quosdam socios haberet. Iam sibi visus est vitam solitariam non amplius degere; unde tantam voluptatem cepit, ut viribus novis auctus, brevi stabulum inchoatum perficeret. Tum, lama cum pullis ibi inclusa, ostium densis fruticibus sepsit.

Quantam nunc lætitiam expertus est! Etenim præter iucundissimam istorum animalium societatem multa alia maximaque commoda inde speravit. Neque hoc frustra. Poterat aliquando discere qua arte ex eorum lana vestem sibi conficeret; poterat eorum lacte vesci, atque butyrum cum caseo inde parare.

Una res eius felicitati deerat. Optabat nimirum ut intra unum et eumdem parietem cum grege charissimo habitaret, quem semper haberet ante oculos, quoties domi commoraretur. Rem itaque diu multumque in animo versavit. Tandem, quum minime laboris pigeret, statuit alteram domicilii partem diruere, novamque capaciorem exstruere, qua atrium ipsum aliquantulum amplificaretur. Ut autem, dum esset in nova sepe serenda occupatus, tutus ipse habitaret,

Uber], *eris*, n. mamma, *sugo*, 3 *xi*, *ctum*, to suck.
Degere], agere.
Sepio], 4 *psi*, *tum*, sepibus circumdare.
Butyrum], butter; *caseus*], cheese.
Piget], esse *piger*, indolens.

prudenter statuit veterem non prius evellere quam nova fuisset confecta ; atque tanta fuit *Robinsonis* assiduitas, tanta diligentia, ut opere intra paucos dies perfecto, iucundissima trium sodalium societate gauderet.

Lama etiam cum pullis societati *Robinsonis* brevi assuevit. Domum enim redeunti obviam subsultantes veniebant, odorantes an forte aliquid deliciarum attulisset, manumque lambentes, quasi gratias acturi pro gramine aut surculis ab ipso acceptis.

Tum pullis paulatim a matris lacte desuefactis, cœpit ipse bis quotidie illam mulgere ; vasculorum vicem ei præstabant putamina cocossæ, lactisque usus modo dulcis, modo coagulati, solitudinem ei longe iucundiorem fecit.

Quum arbor cocossæ tot tantasque utilitates ei præberet, illam propagare magnopere cupiit. Quomodo autem hoc efficeret? Audiverat ille quidam arboribus ramulos inseri posse; nunquam tamen hanc artem discendam curaverat. Tum sæpius ingemuit: Eheu! levis in pueritia fui, qui omnibus ad doctrinam adiumentis uti noluerim! Si mihi melius consuluissem, nonne attendissem ad ea quæ tum oculis, tum auribus meis subiiciebantur? O si mihi repuerascere liceret, quanta ego cura, ad omnia quæ hominum solertia et labore perficiuntur, animum adverterem!

Robinson igitur ut optatum finem asssequeretur, nullam aliam rationem vidit, quam si e nucibus eius nonnullas sereret. Hoc ergo facere constituit, quamquam cibi adeo suavis et rari iacturam ægre ferebat. Nec multo post magna

Subsulto], salto ; *surculus*, ramus parvus.
Desuefacio], consuetudinem adimo.
Mulgeo] 2 *si*, *um*, lac elicio. *Coagulatus*], spissus.
Sereret], plantaret. *Tepefacta*] facta tepida.

cum voluptate erumpentia quædam animadvertit semina, quæ tepefacta vapore, mirum in modum adoleverunt.

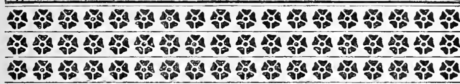
Lama mater pullique brevi eamdem mansuetudinem induerant qua canes nostri esse solent. Hos itaque cœpit ad usus suos adiungere, iisque iumentorum loco commode uti, quoties aliquid grave aut supra vires hominis vehendum erat.

Quum *Robinson*, iam pridem esset in otio, animadverterat quantæ sibi foret utilitati, si artem corbium texendarum intelligeret. In pueritia autem sua adeo istam artem despexerat, ut nullum unquam corbium opificem attentius considerasset; quo factum est, ut huius artis, quamvis per se facilis sit et obvia, æque ac cæterarum artium, esset omnino rudis.

Quum autem in umbella texenda satis felix fuisset, subinde in posterum huic quoque artificio otium impendit; atque usu diuturno solertior factus, idoneam tandem corbem confecit: quumque duas eiusmodi texuisset, iunctas funibus lamæ dorso imposuit.

Corbium], *-bis, is,* f., vas vimineum, seu e ramis salignis, *a basket.*
Subinde], interdum.
In posterum], seu *im*posterum, post hæc.

CAPUT NONUM.

Terræ-motus.—Mons ignivomus.—Lamæ vi aquarum abrepti.—Spelunca Robinsonis *diruta.*

SEQUENTE nocte *Robinson* securus recumbebat ; fideles lamæ ad pedes domini iacebant. Luna splendebat de cœlo, aere puro tranquilloque, omnia denique in rerum natura alto silentio tenebantur. Iamque *Robinson* labore diurno fessus, dulci fruebatur somno ; parentum vero imago, quæ crebro recursabat, ante oculos somniantis obversabatur ; quum subito terra insolito motu tremuit, tanto fragore tamque horribili mugitu, ut multæ tempestates velut agmine facto ingruere viderentur. Insequitur frequens terræ motus, alius alium ; exoritur simul furens procella qua arbores, qua ipsæ deiiciuntur rupes, mareque cum fremitu æstuans in imis sedibus conturbatur. Dixisses cuncta inter se prœliari elementa, atque universam rerum naturam in exitium ruere.

Robinson mortis angore correptus e spelunca in vestibulum prosilit ; prosilientemque exterriti lamæ sequuntur. Vix inde aufugerant, quum saxum in quo spelunca erat,

Crebro recursabat], sæpe recurrebat.
Obversor], ob oculos vertor.
Mugitus], *us*, sonus boum.
Fremitus], *us*, strepitus ; *imus, a, um*, profundus.

ruinam dedit. *Robinson*, cui timor alas addiderat, per ostium vestibuli se proripuit, lamis anxie eum insequentibus.

Primum autem eam petiit montis vicini partem qua excurrebat in nudam planitiem, ne arboribus concidentibus ipse obrueretur. Quo tendens, subito magno cum terrore ingentem hiatum ea ipsa montis in parte videt unde erumpunt fumus, flammæ, favillæ, lapides cum materia candenti quam *lavam* appellant. Vix etiam fuga morti se eripuit; quippe *lava* candens, torrentis instar, ruebat; magna autem montis fragmina, hinc et inde disiiciebantur.

Tum ad littus procurrit, ubi ipsum nova horrendaque rerum forma excipit. Turbo vehementissimus ab omni cœli parte nimbos collegerat quasi alios aliis impositos, unde tam gravis aquæ vis subito ruit, ut omnis regio aquis superfusis inundaretur.

Tum *Robinson* in hac malorum ambage, quid fugiat, quid petat incertus, ægre in arborem se recipit; miseri autem lamæ undarum æstu abripiuntur. Eheu! quam graviter illorum eiulatu animus eius vulneratur! Quam vellet suo eos periculo servare, nisi fluctuum impetu longius abrepti fuissent.

Sæviit terræ motus adhuc paululum; tum repente omnia silent, venti residunt, hiatus ignem evomere desinit, fragor subterraneus cessat, cœlo redit pristina serenitas, omnis etiam aqua exiguo temporis spatio effluit.

Robinson ex arbore, in quam perfugerat, descendit; sed

Nuda planities], seu vacua arboribus
Favilla], cinis ignitus. *Turbo*], *inis*, procella.
Vis], moles aquæ.
Quid fugiat], quid vitet.
Residunt], sedeo, subsisto.

animum curæ obruerant. Spelunca, quæ sola huc usque tutum ipsi refugium præbuerat, diruta penitus videbatur. Lamæ fideles charissimique ante ipsius oculos undis abstracti, omnia opera periere; periere omnia quæ in futurum moliebatur consilia. Mons quidem flammas evomere desierat, sed ex hiatu tardus fumus aterque oriebatur, unde metuendum erat ne ille *montis ignivomi* naturam in posterum quoque retineret.

Tum anxietate et angore exhaustus ad arborem ex qua descenderat se reclinavit gemitus edens miserabiles; et sic solatii expers per reliquam noctem remansit.

Iam dies novus oritur, lux autem alma miserum *Robinsonem* in eodem statu deprehendit. Neque enim somnus dulcis oculos eius clauserat; neque animum subierat alia cogitatio præter tristem illam luctuosamque: Quid nunc de me fiet?

Tandem se corripit atque somnianti similis ad vastatum domicilium titubans procedit. Quantam vero putatis fuisse eius lætitiam quum haud procul a vestibulo charissimos sibi lamas salvos incolumesque obviam sibi prosilientes conspexit! Initio, fidem suis oculis vix habuit. Brevi autem sublata est omnis dubitatio; illi enim accurrere, manum herilem lambere, lætitiamque quam ex eius reditu capiebant exsultando et balando exprimere.

Ater], *tra*, *um*, niger.
Expers], *tis*, qui *part*em non habet.
Almus], *a um*, alens, fovens.
Titubo], reg., incedere ut ebrius.
Incolumis], *e*, cui nulla fit iniuria, integer.
Fidem habere], alicui credere.
Herilis], *herus* est dominus, -*lis*, *e*, adi.
Exsulto] 1, reg., ex-*salto*, præ gaudio.

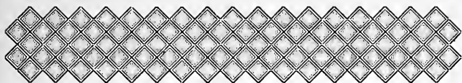
Tunc autem animus *Robinsonis* hactenus fractus deiectusque, rursus erectus est. Lamas suos intuetur, oculisque in cœlum sublatis, lacrymas lætitiæ pietatisque testes profundit. Tum amicos reduces lætissimis blanditiis excipit, iisque comitibus procedit, certiora de domicilio visurus.

Atque ibi *Robinson* multo minus damni invenit quam primo præ metu et animi abiectione veritus erat. Laquear, quod saxo constabat, erat collapsum, atque proximam terræ molem secum traxerat: attamen omnia ista rudera e spelunca removeri posse videbantur, ita ut laxius ipse commodiusque habitaret.

Ad hoc accedebat aliquid ex quo intelligeret hoc sibi feliciter contigisse. Quum enim accuratius locum inspexisset ubi saxum illud dependerat, magno cum stupore cognovit, illud undique solo molli innixum fuisse, adeo ut male hæreret. Verisimillimum itaque erat, molem hanc impendentem suo pondere brevi delapsuram fuisse. Tunc subito in genua prostratus gratias Deo egit quod sic iterum servatus fuisset, ac deinde alacriter ad opus se contulit.

Redux], *cis*, rediens, revertens.
Laquear], *is*, n., ceiling. *Accedebat*], huic addendum.
Solum], *i*, humus, terra. *Innitor*], *xus*, fulciri.

CAPUT DECIMUM.

Robinson *habitaculum reficit.—Parat sibi alimenta in hiemem. —Imbribus continuis impeditus domi, fingit vasa.—Nectit rete.—Arcum et sagittas conficit.*

TERRAM profecto arenamque haud difficile erat removere; supererat autem ingens saxum fractum in duas partes, sed quibus movendis unus homo impar videbatur. Conatus est *Robinson* partem eius quæ minor erat provolvere, sed frustra ; et nunc iterum desperatione torpens, hæsit inops consilii.

Postquam diu secum meditatus fuit; recordatus est se puerum vidisse, quoties operariis aliquid magni ponderis erat moliendum, pertica eos longa crassaque uti cuius extremam partem moli movendæ subiiciebant. Itaque eius rei experimentum facere properat. Elapsa vix hora dimidia, saxa quæ vix quatuor homines iunctis viribus movere potuissent, e spelunca feliciter evecta sunt, moxque lætus admodum vidit domicilium suum et laxius et tutius esse quam antea. Iam enim parietes non minus quam laquear ipsum saxo constabant, nec vel minima quidem rima perspiciebatur.

Impar], *is*, non par, non sat fortis.
Torpeo], 2, iners; *inops consilii*], nescit quid faciat.
Quoties], quando . . . *pertica*, vectis, contus, polus.
Laxus], *a*, *um*, amplus ; *rima*, *æ*, fissura.

Tunc ad montem ignivomum, qui vaporem atrum emittere nondum desierat, propius accedere audet. Miratur ingentem saxorum liquefactorum copiam quæ longe lateque diffusa necdum etiam refrigerata erant. Quum animadvertisset *lavam* ad eum locum effluxise in quo solana crescebant, magnopere timuit ne torrens igneus totam istam regionem vastasset. Itaque quum eo se contulisset, magno cum gaudio cuncta bene se habere deprehendit. Et continuo statuit variis in partibus insulæ suæ solana serere, ne fructum tam egregium sinistro aliquo casu amitteret.

Interim quum mons fumum emittere desiisset *Robinson* ad eius hiatum accedere ausus est. Latera quoque et imam partem eius *lava* refrigerata opertam invenit ; quumque nusquam vel minimum inde oriri fumum videret, non sine probabili causa existimavit ignem subterraneum penitus exstinctum, neque in posterum sibi eiusmodi eruptionem esse extimescendam. Qua spe confirmatus, ad alimenta in hiemem colligenda animum convertit. Hoc consilio, octo lamas subinde eodem modo cepit quo priores. Istos omnes mactavit, excepto hirco, quem socium tribus suis lamis cicuribus adiunxit, maximamque carnis partem supra focum suspendit, quæ fumo siccaretur.

Iam igitur non contemnendam copiam carnis sibi paraverat. Nihilominus tamen veritus est ne sub finem hiemis, si forte asperior futura esset aut longior, inopia ciborum ipse laboraret. Itaque nonnullos etiam lamas capere optavit. Illi vero insidiis hominis cognitis cavere sibi didicerant. Novis igitur utendum fuit artibus quibus illos exciperet. Ne-

Torrens], *tis*, m., fluvius rapidus
Operio] 4, *ui, tum*, tego.
Macto], 1 r., neco, occido ; *hircus, i*,, capra mas.

que hoc ei non successit. Tanta solet esse vis ingenii humani ad excogitandum quidquid valeat ad necessaria sibi comparanda ! Animadverterat nimirum lamas, quoties eum ad fontem conspexissent, per collem quemdam semper ad arbusta celerrime properare. Huius collis pars altera dumetis cincta, altera autem prærupta duarum fere ulnarum altitudine, unde lamæ saltu se deiicere solebant.

Statuit igitur foveam altam eo loco fodere in qua lamæ desuper prosilientes caperentur. Labore quoque indefesso intra paucos dies novum hoc opus confectum est. Tum foveam virgultis texit. Postera autem die mognopere lætatus est, quum duo eius generis animalia in eam desiliisse animadvertit. Quibus captis, tantam habuit carnis copiam, quanta per hiemem quam longa foret, abunde sufficeret. Tum ut cuncta provideret contra hiemem quam instare putabat, fœnum lamis parandum, ligna ad ignem fovendum colligenda, solanorum tubera effodienda, eademque in cella condenda erant. E fœno, cuius magnam copiam collegerat, acervum struxit, qualem agricolæ nostri struere solent. Quoties vero fœnum addebat, illud pedibus impressis ita conculcabat ut pluvia haud facile posset interlui. Insuper, ut magis etiam imbribus defenderetur, tectum ex arundinibus confecit, haud infirmius iis quæ culmo apud nos teguntur. Dies proximos ligna arida colligendo impendit. Tum tubera solanorum effodit, nec parvam eorum paravit copiam. Quibus in cella conditis, decussit quoque omnia mala citrea quæ matura erant ; iamque de suo victu minime fuit sollici-

Valet], est aptum, congruens.
Prærupta], præceps, *ulna, æ,* a yard (3 pedes).
Desuper prosilio], insilio ex alto.
Interlui], lavo, influo.
Culmus], *i*, stirps straminis, calamus, hic *thatch*.

tus. Hiems vero, licet exacto mense Octobri, nondum venerat. Cœpit potius continuis imbribus ita pluere, ut aer in aquam mutatus videretur. Nec satis liquebat *Robinsoni* quænam huius rei esset causa. Quindecim dies elapsi erant, ex quo a suo domicilio non fuerat longius progressus quam ad cellam, ut alimenta et aquam sibi lamisque peteret. Reliquum tempus omne veluti homini captivo fuit degendum.

Eheu! quam tarde est visum nunc tempus trahi *Robinsoni* solitario et nihil agenti! Nunc perspexit quam vera essent quæ magistri sæpius præceperant, eas opes esse parandas quæ una cum naufrago possint enatare.

O me in pueritia stultum, exclamavit, qui scribere aut legere molestum, otiari vero iucundum existimaverim! O utinam quas olim aspernatus sum doctrinas memoria tenerem! Ex hoc penu domestico nunc depromerem quod esset non solum vitæ oblectatio, sed etiam levamentum miseriarum.

Cuius otii pertæsum necessitas coegit ut varias res gerendas susciperet quas antea nunquam tentaverat. Iam diu consilium ollæ aut lampadis fabricandæ animo agitaverat, quibus quidem auctus, in meliori sane conditione versaretur. Itaque, quamvis plueret, terram argillaceam studiose conquisivit, opusque orsus est.

Quodquidem ei ex voto certe non statim cessit. Iterum iterumque tentandum fuit; quum autem nihil haberet in quo lubentius versaretur, placuit opus licet absolutum, quoties mendosum aliquid animadverteret, frangere ac denuo

Exacto], exigo 3, finito.

Opes], eæ res sunt comparandæ, quas *homo* etiam e naufragio secum ferre possit.

Penu], larder, store, *depromo* 3, *psi, tum,* produco.

Olla] *æ*, vas, in quo coquimus, est ex *argilla.*

fabricare. Sic igitur dies nonnullos grato in labore transegit, donec tandem ollam fictilem cum lampade penitus absolvisset. Quas non procul ab igne collocavit ut paulatim arefierent. Tum alias etiam ollas, cacabos catinosque varia forma atque magnitudine fingere instituit; atque ut ille plurimum operæ in his artibus posuit, ita maximam solertiam adeptus est.

Magnum opus fuit ac difficile fictilia vasa *vitro ita incrustare*, ut liquore non imbiberentur. Sed quum nihil intentatum, nihil inexpertum relinqueret, vicit patientia.

Interea pluere non desiit. Quamobrem necesse fuit *Robinsoni* varia adhuc fingere opera, ne misere tædio conficeretur. Proxime autem operam nectendo reti piscatorio navat. Iam antea non parvam copiam funiculorum contorserat, quæ nunc ipsi fuit maxime opportana. Quum enim otio abundaret et patientissimus laboris rem decies et amplius male inceptam retractaret, invenit tandem qua arte nodos faceret; in quo adeo solers evasit, ut fœminas puellasque apud nos reticula nectentes dexteritate æquaret.

Tum venit ei in mentem tentare, num arcum et sagittas posset conficere. Quanto studio animus *Robinsonis* flagravit, quum hæc secum agitans multa recenseret commoda quæ inde esset percepturus! scilicet lamas interficere, aves deiicere, et quod erat potissimum, se ipsum in domicilio defendere posset. Itaque tanta eum incessit cupido arcus perficiendi ut pluviam cadentem parum curans, ad conquirendum lignum procurrerit. Cui tamen consilio quum quodlibet lignum aptum non existimaret, eiusmodi quæsi-

Fictilis], e, fingo 3 nxi, fictum, formare, facere; qui facit, est *figulus*, opus, *fictile*.

Cacabus], i, olla magna, vas cibarium maius.

vit quod durum idem ac lentum esset, ut et facile flecteretur et in pristinam fere formam rediret.

Tale ergo lignum inventum atque decisum domum deportat, confestimque opus aggreditur. Quam vero tunc sensit inopiam cultri idonei! Quamvis iterum iterumque secaret, vix tantum profecit quantum nos cultris chalybeis instructi uno ictu proficimus. Quamquam ab ortu usque ad occasum diei operi intentus erat, necesse fuit ut octo dies integros huic labori impenderet. Tandem magnopere lætatus est, quum arcum nono die perfectum vidit; neque tunc præter nervum et sagittas quidquam desiderabat. Quum vero funem quam firmissimum contorsisset, ad sagittas fabricandas se accinxit.

Iam si ferrum habuisset quod sagittis præfigeret, quanti, quæso, hoc æstimasset! Frustra autem in votis illud habuit. Dum igitur rem mente agitat, tandem meminit se audiisse homines feros ossibus magnorum piscium aut silicibus acutis uti ad sagittas hastasque acuendas. In quo illos statuit imitari. Consilium quoque iniit hastæ conficiendæ. Quod utrumque statim aggressus, ad littus accurrit, ibique ossa piscium, lapidesque aptissimos invenit. Tum perticam longam et rectam hastæ destinatam amputat pluviaque madidus domum revertitur. Intra paucos dies et hasta, et sagittæ confectæ sunt. Tum hastam præfigit lapide præacuto, ac deinde sagittas hinc ossibus piscium robustis, inde pennis ad extremam partem additis, alites facit. Quo facto placuit arcus experimentum facere. Quiquidem, quamquam multa deerant, quod ferreis instrumentis non fuerat

Chalybeus], *a, um, chalybs, bis,* steel.
Nervus], *i,* chorda.
Ales], *itis,* quod habet *alas.*

instructus, attamen satis idoneus visus est deiiciendis avibus, minoribusque aliis animalibus. Neque dubitavit fore ut hominum ferum nudumque, si quidem satis appropinquasset, eo graviter esset vulneraturus.

Attamen pluvia nondum cessaverat, sed duobus tandem elapsis mensibus cœlum cœpit nitescere. Nunc *Robinson* hiemem adventare putavit, quum iam contra hiems exacta esset ; vix suis oculis fidem habuit, quum alma veris vi nova gramina, novos flores, novos surculos emergentes cerneret. Etsi causam non intelligebat, res tamen erat ante oculos. Hoc profecto, ita se ipsum alloquitur, me in posterum monebit ne quidquam reiiciam, cuius rationem animo perspicere nequeam.

Nitesco] 3, *claresco* 3, sudum, clarum.
Surculus], *i*, planta nova ex antiqua pullulans.

CAPUT UNDECIMUM.

Summæ Robinsonis *miseriæ.—Ab insectis infestatur.—Vestes ex pellibus sibi conficit.—Incidit in gravem morbum.*

TTAMEN multum aberat ut *Robinson* omnia haberet quæ ad victum cultumque vitæ requiruntur. Omnes eius vestes usu diuturno contritæ diffluebant, nec satis videbat qua ratione novas sibi conficeret. Cui quidem non tam contra frigoris vim vestibus opus erat quam ut se ab insectis quibus insula abundabat, defenderet. Quorum morsibus *Robinson* excruciabatur tumidis fere semper manibus genisque. Quanti porro dolores eum manebant, vestibus omnino laceratis! Atque hoc erat in proximo.

Ad hanc calamitatem accedebat quod parentum societatisque humanæ desiderio animus eius sæpe teneretur. Quam ob rem non semel ingemuit, quum e littore oculis madidis et languentibus oceani circumspectaret immensitatem, neque aliud præter aquam, præter cœlum, conspiceret. Quoties pendebat animus eius spe dubia, quum e longinquo prospiceret nubeculam ex æquore quasi emergentem, quam sibi cogitatione navem malis velisque instructam fingebat.

Malis, velis], *malus, i,* arbos navis, *mast*; *velum, i,* sail.

Quum vero errorem suum animadverterat, quanto luctu, quanta animi ægritudine oppressus domum revertebatur!

Veritus autem ne navis aliqua insulam præterverehetur aut etiam apud eam anchoras iaceret, quum ipse in littore non adesset, in tumulo quodam eminente signum erigere statuit, quo appellentibus suam calamitatem indicaret. Stabat pro signo tignum ex quo indusium, ut erat omnino attritum, suspenderat; verba quoque palo inscribere vehementer optavit, quibus miseram suam conditionem apertius significaret. Qua vero ratione? Nulla alia erat in potestate, nisi ut litteras cultro lapideo insculperet: quanam autem lingua?

Si enim Gallicum vel Anglicum sermonem usurpasset, fieri poterat aut navis Germanica, aut Hispana, aut Lusitana appelleret, in quibus nemo navigatium significationem verborum intellexisset. Forte nonnullas voces Latinas recordatus est quibus votum suum exprimeret.

Linguam enim Latinam cuncti Europæ populi tenent, et plerique eorum qui liberaliter sunt instituti, aliquam certe eius partem intelligunt. Propterea *Robinson* speravit fore, ut in qualibet navi quæ eo deferretur, unus saltem reperiretur inscriptionem istam interpretaturus. His autem verbis constabat:

Ferte opem misero Robinsoni.

Sic illi nonnihil profuit verba aliquot Latina meminisse.

Iam inopia calceorum et tibialium *Robinson* maxime laboravit. Istis scilicet sensim omnino dilaceratis, muscæ nu-

Tumulus], *i*, collis; *appello* 3, appropinquo.
Tignum], *i*, lignum præparatum; *palus, i*, a pole.
Lusitana], Lusitanica, Portugallica.
Nonnihil], aliquid, *profuit*, fuit utile; *tibiale*, soccus.
Sensim]. pedetentim; *stimulus, i*, aculeus, morsus.

dos eius pedes stimulis fodiebant iisque pungebant doloribus qui vix tolerari possent. Quoties sedit meditabundus ut excogitaret rationem aliquam corporis tegendi! sed frustra. Carebat enim instrumentis et arte ad finem assequendum necessaria. Tandem pellibus lamarum quos mactaverat se facillime vestiri posse existimavit. At istæ crudæ rigidæque erant, neque ille unquam curaverat qua arte in præparandis pellibus crudis coriarii utantur. Atque si hanc tenuisset, nec acu, nec filis instructus erat, quorum ope, e coriis vestimentum sibi consueret.

Cæterum necessitas omni arte et doctrina efficacior *Robinsonem* admonuit quomodo inopiæ suæ mederetur. Pellibus igitur assumptis, cultro siliceo, sed non sine magno labore calceos primum, tum tibialia quoque secuit. Quæ quum consuere non posset, incisis foraminibus fila traiecit quibus ea circa tibias religaret.

Ex alio quodam corio curvo rigidoque larvam confecit, quam duobus perfodit foraminibus per quæ acies oculorum penetraret, tertiumque quo spiritum ore duceret.

Statuit a labore omnino non desistere, donec tandem tunicam braccasque e pellibus lamarum perfecisset; et certe res erat maxime operosa: quid autem est quod sine labore homines assequi possint? Nihil vero tam arduum quod pertinax labor non expugnet, *Robinsoni* quoque res ex voto cessit; quod eum tanta affecit lætitia, quanta verbis exprimi non possit.

Iam *Robinsonis* habitus vestitusque vere singularis fuit. A capite ad calcem pellibus villosis horridus; gladii loco, securi lapidea cinctus; gerebat humeris peram venatoriam,

Coriarius], a tanner; *corium*, leather.
Larva], *æ*, persona, *a mask*.

arcumque cum fasciculo saggittarum, dextra hastam se longiorem, sinistra umbellam textam viminibus atque foliis cocossæ obsitam, pro pileo denique corbem præacutam, pellibus setosis pariter tectam. Cogitate quæso, qualis aspectus hominis fuerit! Risum nec ipse tenuit, quum simulacrum suumvidit in speculo lympharum.

Hac in conditione rerum versabatur *Robinson,* quum casu quodam quem iam diu metuerat impeditus est; in morbum incidit.

Ac primo stomachi capitisque doloribus affectum, et omnibus membris fatigatum se sensit, demumque summo animi angore et deliquio oppressus in terram collabitur. Vocis atque sensus, expers oculos in cœlum defigit. Alme Deus! miserere mei! Hæc sola subinde magno cum gemitu protulit

Neque tamen propter anxietatem diu quiescere potuit. Quum quidquid virium supererat colligisset, ea quæ ad curam sui maxime necessaria essent, prope stratum ponit, ut, si propter vim morbi surgere non posset, haberet tamen quo paululum sublevaretur; sed vix valuit nonnullas cocossæ conchas aquæ plenas asportare, quas iuxta stratum collocavit. Tum aliquot tubera frixa et quatuor mala citrea, quæ reliqua habebat, addidit: quo facto, exhaustis viribus in lecto miserabiliter recubuit; ac brevi febri correptus est. Quamquam pellibus lamarum se totum texerat,

Corbis], *is*, f., a basket: *seta, æ,* pilus suis, *bristle.*
Speculum lympharum], imago in aqua; *simulacrum,* effigies.
Deliquium] *ii,* id, quo caremus, debilitas, absentia animi.
Vocis expers], mutus.
Supererat]. vires quas habuerat.
Sublevo] 1, r., opem ferre in miseriis; *valuit,* poterat.

a frigore duas fere horas cohorruit. Tum æstus tam vehemens insequitur, ut viscera penitus urerentur. Pectus crebro concutitur pulsu, sicut solet celerrimo cursu anhelantibus. Tanta autem eius imbecillitas fuit, ut vix concham aqua repletam ad hauriendum paululum humoris, labris admovere valeret. Iamque nox oborta erat. Quaquidem nocte tristiorem nunquam degerat.

Vicissim aut frigore contremuit, aut arsit calore, acerbissimo continuoque capitis dolore cruciatur; neque somno est recreatus. Quibus malis adeo fractus fuit, ut proximo mane vix posset ad ligna alendo igni necessaria reptare.

Ad vesperem morbus ingravescit. Vires corpus ægrum igni admovere conantem iterum deficiunt. Itaque nunc omnis spes salutis abiicienda fuit. Iamque erat in exspectatione mortis.

Nox ista superiori similis fuit; ignis interim exstinctus est; aqua in conchis cœpit putrescere; *Robinson* autem viribus adeo est desertus, ut vix se in lecto commovere valeret. Mortem quoque appropinquantem sentire sibi visus, tantam inde lætitiam cepit, ut ea ipsa confirmatus, piis precibus se ad maximum iter ineundum rite pararet.

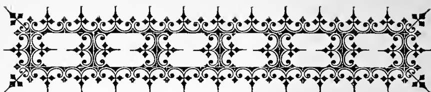
Deum peccatorum veniam supplex rogavit; quo facto gratias ei egit pro beneficiis in se per totam vitam indignam collatis, imprimis autem pro calamitatibus quibus ipsum castigaverat: postremo parentibus suis miseris solatium atque felicitatem precatur; tum animum immortalem æterno patri commendavit; quumque se composuisset, mortem exspectavit.

Cohorruit], 2, tremere.
Dego] 3 *de*-ago, transigo; *repto* 1, repere, ut anguis.

Quæ quidem gradum corripere visa est; angoribus enim ingravescentibus pectus anhelare atque suffocari cœpit. Optatum tempus tandem videtur advenisse. Vehementissimo angore compressus iam non spirat; capiteque reclinato, sensum omnem amittit.

Gradum corripere], appropinquare, iter ingredi.

CAPUT DUODECIMUM.

Convalescit ex morbo. — Maximi luctus. — Parva gaudia. — Psittacus.

ATTAMEN spiritus liberius meare cœperat; *Robinson* paulatim allevans oculos circumspexit, satis incertusan animus suus e corpore migrasset, necne. Iam vero minime dubium fuit quin viveret. Tunc gravissme indoluit; mortem enim in isto rerum articulo vita potiorem habuisset. Magna quoque infirmitate oppressum se sensit, doloris tamen expertem. Quum enim antea æstu ardenti flagrasset, nunc sudor plurimus salubrisque per omnes artus manabat. Atque ne intercluderetur, pellibus additis se texit, et sic post dimidiam circiter horam magnopere allevari sibi visus est. Iam vero siti exarsit vehementissima, cui explendæ quum aqua putredine corrupta idonea non esset, opportune malorum citreorum meminit. Adeo vero infirmus erat, ut labris unum ægre admoveret; cuius tamen succo egregie refectus, sudore continuo effluente, dulci somno sopitus et nonnisi sole oriente est experrectus.

Spiritus], *us*, halitus respiraiio; *meare*], pergere.
Necne], vel non.
Potiorem], *-or, ius*, mori maluit.
Intercluderetur], repellatur.
Explendæ], expleo, satisfacio, hic: bibo.

Tunc vero vis morbi omnino laxata erat, neque, præter infirmitaten virium, quidquam mali superfuit; cibum quoque appetere cœpit, bulbumque solani frixum comedit, instillato succo mali citrei quo saporem eius iucundiorem efficeret et palato refrigerando aptiorem.

Lamarum suorum, quamdiu iacuerat ægrotans, curam penitus deposuerat. Nunc autem valde commotus est, quum eos ad pedes suos videret iacentes, nonnullosque oculis in se defixis, quasi ipsum interrogarent num melius valeret. Est autem illud animalium genus a natura ita comparatum, ut camelorum instar, plurimos dies sine potu degant. Alioquin male cum iis actum fuisset. Per dies enim duos continuos aquam non biberant, necdum etiam *Robinson* propter corporis imbecillitatem surgere, aquamque iis ministrare potuit.

Quum lama mater ad eum satis appropinquasset ut eam posset attingere, tum levato corpore in cubitum, dextra eam mulsit; ex cuius tepidi lactis haustu plurimum accepit levaminis. Quo facto rursus somnum cepit usque ad solis occasum. Nunc autem cibi maior fuit appetitus. Itaque nonnulla solanorum tubera succo mali citrei aspersa comedit, ac denuo somnus est eum complexus.

Atque hæc alta quies, obsecundante firma corporis habitudine, quam a natura *Robinson* sortitus erat ad vires suas reficiendas tantopere valuit, ut proximo mane surgere, et tentabundus progredi, auderet.

Frixum], *-go* 3 *xi*, *ctum* v. *xum*, to fry, or roast.
Male], secus male iis accidisset.
Mulsit], *mulgeo* 2, *si*, *sum*, v. *ctum*, lac elicere.
Obsecundo] 1, r., faveo, iuvo.
Sortior] 4, nanciscor, obtineo.

E spelunca in vestibulum titubans prorepit. Ibi solis orientis radii, inter frondes vicinarum arborum nitentes, eum calore recreant. Sibi quasi recens natus videtur ; Deo vitæ fonti æterno, gratias agit, quod sibi denuo intueri liceat sidus illud pulcherrimum mirandaque summi rerum conditoris opera. Nunc aspicit cœrulei cœli immensitatem, nunc recentem et amœnam arborum fruticumque rore madentium viriditatem, nunc lamas fideles qui circumstantes domino blandiri, et lætitiam videntur significare.

Mox autem favente aere puro et aqua frigida lacte temperata, necnon placida mentis serenitate, penitus convaluit. Brevi quoque viribus recuperatis, ad opera instituta se retulit.

Hoc non tunc ei molestum fuit quod ignis exstinctus esset. Verumtamen magna cum animi moderatione hunc casum tulit, nec spem omnino amisit, si quidem nunc expertus erat nihil esse cur adversus hiemis inclementiam sibi præcaveret, atque etsi ab ineunte ætate carne vesci consueverat, speravit tamen fore ut ea carere solisque fructibus et lacte lamarum vitam sustentare posset.

Quid nunc suscipiat, confectis omnibus quæ manibus sine ullius instrumenti auxilio confici possent? Nihil ergo sibi superesse putavit, nisi ut in otio et somno vitam consumeret. Qua quidem conditione miseriorem sibi fingere nullam potuit. Iam enim labori tantopere assuetus erat ut vitam intolerabilem existimaret, quoties utili operæ vacare non liceret ; diu itaque multumque secum reputavit quem-

Cœruleus], *a, um*, color cœli.
Frutex], *icis*, m., arbor parva.
Vacare], dare operam, c. dat.

nam laborem nunc capesseret, ut otium fugeret. Tandem invenit in quo operam suam collocaret.

Diu noctuque animo versaverat consilium naviculæ conficiendæ, cuius ope tentaret num posset in societatem hominum redire, atque se ab ea solitudine eximere quam graviorem erat expertus, exquo ignis usum amiserat. Nec temere augurabatur continentem Americæ procul haud abesse. Statuit autem, si modo scaphulam sibi parare posset, spretis omnibus periculis, continentem petere. Quum totum se huic consilio tradidisset, procurrit aliquando ad eligendam arborem cuius truncus in formam cymbæ cavaretur. Hac mente loca nonnulla perlustrans quæ nondum inviserat, varia ignotarum plantarum genera detexit, in quibus constituit experimenta facere ut intelligeret an iis quoque vesci posset. Inter alia frutices nonnullos invenit frumenti Indici, quod apud nos triticum TURCICUM appellari solet.

Miratus est spicarum magnitudinem in quibus supra ducenta grana denso ordine structa erant, non dubitavit panem ex iis confici posse. Quomodo autem grana moliturus erat? quomodo farinam furfure purgaturus? quomodo tandem panem inde cocturus, quum ignem desideraret? Nihilominus tamen aliquot spicas inde secum abstulit, quarum grana sereret: Quidni, ait ille secum, fieri possit ut ex iis aliquam olim utilitatem percipiam.

Postea vero reperit quoque arborem frugiferam in quam

Capesso] 3, *ivi, tum,* apprehendo, capio.
Cavo] 1, r., facere cavam, excavo.
Triticum Turcicum], spelta, zea mais.
Spica] *æ,* caput fructus, grana continens.
Farina] *æ,* far tusum, pulvis frumenti.
Furfur], is, apluda, qd deglubatur de tritico, *bran.*
Desidero] 1, deest, deficit.

antea non inciderat. Capsulas crassas pendentes vidit, quarum unam quum confregisset, sexaginta circiter fabas invenit. Quamvis saporem iucundum in iis non deprehenderet, attamen unam ex iis quæ sibi maturior visa est, peræ suæ commisit. Erant fabæ CACAOTICÆ, e quibus potus CACAOTICUS paratur.

Tandem arborem ingentem sibi prorsus ignotam invenit, cuius fructus nuces cocossæ magnitudine æquabant. Qui quum crustam nullam haberent, saporem vero iucundissimum, toti comedi poterant. Arbor ipsa multum dissimilis erat cocossæ. Non enim trunco tantum constabat qui erigitur, quemadmodum cocossa, nec in coronam magnorum foliorum superne desinit; sed erant eius rami foliaque quasi nostrarum arborum promiferarum. Postea comperit arborem eam esse quam paniferam appellamus, propterea quod fructus eius vel crudi, vel comminuti atque depsendo subacti, barbaris hominibus vicem panis præstant.

Quum animadvertisset illius arboris truncum ab uno latere iam leniter esse excavatum, existimavit esse cymbæ conficiendæ idoneum, dummodo excidi ac penitus excavari posset. Si vero arborem tam utilem exciderit, incertus an sibi unquam cymbam contingeret inde fabricare. Hæc cogitans, exterritus est, hæsitque diu inops consilii. Attamen loco arboris notato, dubius animi domum revertitur.

Inter redeundum, quod iam diu optaverat, nidum psittaci invenit. Tum circumspiciens qua parte facillime locum invadat, accedit pede suspenso. Vigilabat rostro extra nidum

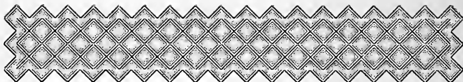
Cacaoticus], *a, um*, chocolate.
Comperior] 3, experior. *Comminuo*], confringo, frango.
Depso] 3, *ui, pstum*, to knead; *subigo*], massam facio, macero.
Suspenso], digitis pedum insistens. *Rostrum*], nasus avis.

prominente mater pullis incubans, et ad aspectum inusitatæ formæ aliquid mali suspicata, aciem oculorum arrigebat ad periculum. *Robinson* scandit per densissimas frondes, manibus retinens virgulta. Sed quo propius accedentem prodit strepitus foliorum, eo magis crescebet sollicitudo matris. Ac demum homo adest, manumque nido iniicit. Avolat mater, avolant adulti iam validiores ; unus cæteris tardior hæret in manibus ; *Robinson* domum properat, hilarior quam si thesaurum nactus esset.

Tum redux quam solertissime potest caveam concinnat, in qua hospitem novum collocet. Qua quidem iuxta stratum suum posita, tam lætus recubuit quam qui novum sibi amicum comparavit.

Arrigo] 3, *ad*-rigo, *e*rigo.
Virgultum], virgæ densæ, rami.
Cavea], domus avis, aviarium.

CAPUT TREDECIMUM.

Multus labor in excavanda scapha.—Robinsonis *constantia.*—*Quomodo diem inter varias occupationes distribuit.*—*In bellicis artibus se exercet.*

NULLUM unquam negotium tam molestum tamque diuturnum *Robinson* susceperat, quam quum cymbam fabricare est adortus. Multi alii animum abiecissent, e manibus securis brevi excidisset, et tale susceptum visum fuisset sin minus stultum, at saltem ëiusmodi quod fieri nullo modo posset. *Robinson* autem hanc legem sibi fecerat ut nullis difficultatibus ab ullo unquam incepto semel probato deterreretur. Itaque hoc etiam summa animi constantia persecutus est ; et si illud multo plus et temporis et laboris postulasset, ei a proposito recedere in mentem non venisset. Iam satis intellexit hoc opus plures annos requirere ; iustam igitur diei distributionem facere decrevit, ut cuilibet horæ suus esset labor assignatus. Experientia enim edoctus erat nihil maiori ad industriam promovendum adiumento esse, quam quum certo ordine inter singulas diei horas labor apte dividitur. Multiplex enim fit mementorum numerus quæ suo quæque usu distinguuntur.

Itaque cum sole surgere consueverat atque ad fontem se

Multiplex], tempus laboris diversitate & varietate delectabit.

conferre, ut caput, manus, pectus, pedesque ablueret. Deinde domum reversus vestes induebat. Quo facto, collem speluncæ imminentem conscendere, unde longe lateque circumspicere posset, atque ibi in genua prostratus preces matutinas pie fundere, Deumque orare pro charissimis parentibus quos deseruerat quidem, nunquam vero oblitus est. Tum lamas mulgere quarum gregem non ita contemnendum paulatim educaverat. Deinde aliquam lactis partem haurire. In quibus peragendis prima diei hora effluxerat.

Tum omnibus rebus instructus quæ seu ad tutelam sui, seu ad laborem pertinerent, ibat vel ad littus, si mare recederet ostreas in prandium collecturus, vel ad arborem ex qua navem fabricare statuerat.

Sub horam decimam, quum tempus esset diei fervidissimum, laborem *Robinson* intermittebat. Tum ille littus repetebat, aut ostreas conquisiturus, si modo mane non invenisset, aut membra lavaturus, quod bis quotidie facere in morem ei abierat.

Deinde iterum lamas mulgere, caseos ex lacte coagulato premere, prandiumque mediocre instruere quod fere lacte et caseo recenti, nonnullis ostreis, dimidiaque nuce constabat. Nec illi querendi locus erat quod in fervidis istis regionibus ciborum appetitus multo minor sibi esset quam sub cœlo frigidiori. Attamen solitus a pueritia carnem edere, illam ut aviditatem expleret, denuo tundendo emollire conatus est, sed frustra. Inter prandendum cum psittaco suo confabulari solebat, quem nonnulla verba pronuntiare docuerat.

Tutela], *æ*, securitas.
Abire], in morem abierat, facta est consuetudo.
Locus querendi], occasio ad querimoniam.
Aviditas], nimius appetitus. *Inter prandendum*], edendo.

Scilicet audiebat discipulus et reddebat sonos, vicibus reticens quasi intelligeret emendantem. Hunc quoque assuefecerat se vocantem audire et euntem sequi.

Post prandium, horam quieti dabat, sub umbra aut in spelunca stante ad latus psittaco et lamis circa dominum recubantibus. Tum ille interdum sedens, animalia ista, in qua defixos tenebat oculos, alloquebatur, verba sua intelligi ratus; adeo enim gestiebat cum animante quodam mentis cogitationes sensusque communicare, ut sæpius oblivisceretur se cum animalibus rationis expertibus sermonem habere. Quoties autem psittacus vocem distincte emittebat, tanta erat *Robinsonis* lætitia, ut humanam vocem audire sibi videretur, atque insulæ, lamarum, psittacique adeo oblitus, se inter homines versari sibi cogitatione fingeret. Sed quum brevi evanesceret error ille blandissimus, tum ad memoriam solitudinis revolutus, ingemiscebat: *miser Robinson!*

Sub horam a meridie secundam ad arborem reversus, rursus instabat magno operi. In quo labore durissimo quotidie duas horas consumere sibi præceperat; quibus elapsis redibat ad littus, cum ad corpus denuo abluendum, tum ad ostreas conquirendas. Reliquam diem variis operibus hortensibus impendebat; et nunc zeam aut solana plantare, sperans fore ut olim, igne recuperato, magnam inde utilitatem caperet, nunc teneras stirpes insertas irrigare, nunc sepes serere quibus hortum clauderet, nunc arbores circumcidere, ramosque flectere qui sibi umbram hospitalem ministrarent.

Vicibus], *vix, vicis,* alternatim ; *audiebat*] auscultabat.
Ratus], *reor, reri,* -, putans. *Animans*], *tis,* quidquid vivit.
Zea], zea mais, triticum Indicum, aut Turcicum.
Olim], ut quondam, antea.

Nunc autem *Robinson* ægre tulit vel longissimum diem in hac insula tredecim ad summum horas durare, adeo ut media æstate, hora septima post meridiem tenebræ iam ingruerent. Itaque quidquid lucem diei requirebat, ante hoc tempus perficiendum erat. Sub horam igitur sextam, si modo nihil maioris momenti agendum superesset, sese in bellicis artibus exercere, arcum tendere, sagittas emittere, ut, si quando incideret in barbarum hominem aut ferum animal, cuius timorem nondum deposuerat, satis se defenderet.

Quarum quidem artium paulatim tantam peritiam adeptus est, ut raro, quamvis longo interposito intervallo, a scopo nummi magnitudinem æquante aberraret. Vesperascente cœlo, lamas tertium mulgere, cœnamque frugalem sumere stellis aut luna lucentibus.

Ultimam diei horam rerum naturæ contemplationi dabat. Nimirum in editiore loco sedens, intuebatur cœli convexa stellis undique distincta, aut signa ex media cœli parte vergentia, rursusque alia ex occulto surgentia; aut lunam modo crescentem, modo senescentem, et nunc curvatam, nunc æqua portione divisam, maculosam interdum, eamdemque subito renidentem. Nonnunquam in littore ambulans auram vespertino vento temperatam spirabat. Quam pulchrum, quam admirabile spectaculum mare exhibebat oceani immensitatem e littore prospicienti? Ut varium, ut sui semper dissimile! Modo placidum et quasi sopitum, politissimi mentitur speculi planitiem; modo tanquam otii pertæsum, crispatur leviter, fertur ultra citraque

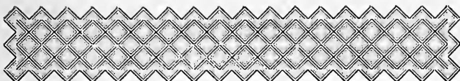
Ad summum], at the most.
Scopus], *i*, meta iaculandi, *a target*, magnitudine nummi.
Convexum], arcum, cavum cœli; *intueor*, 2 aspicio.
Signa], figuræ stellarum.
Renideo], subrideo, effulgeo. *Mentitur*], simulat

per ludibrium, quum subito ludorum impatients, conturbatur turgescit, fluctusque spumantes volvit ad pedes *Robinsonis* secure minas contemplantis.

Quum sic in admiratione nunc rerum nuturæ, nunc maris diutius hæsisset, tum ad se ipsum conversus animum ad rationem reddendam vocabat. Scilicet diem totam excutiens, secum anquirebat, quomodo hanc diem egisset, quod malum sanasset, quanam parte factus esset melior? Quoties hæc et talia a se ipso percunctanti conscientia præclarum testimonium præbebat, ut ipse sibi gratulabatur! ut ille laudes Dei optimi maximi canebat, quo favente aliquid hac die in virtutis via profecerat! Si vero post recognitionem sui aliquid peccasse sibi videretur, o quam tunc dolebat amissum in vita diem! Amissum enim interpretabatur diem illum quo commiserat quidquam aut cogitaverat, cuius die exacto ipsum pœniteret. Hunc quoque solebat signo notare, prope lineolam qua in arbore rationem temporis quotidie exarabat, ut præteritæ culpæ memor in posterum tanto magis ab ea sibi caveret.

Rationem reddere], causam explicare, computum facere.
Excutio], examino ; *anquiro*], interrogo.
Malum sanare], habitum malum in bonum mutare.
Percontari], sciscitari, inquirere.
Exacto], finito die, *eius* (cuius) pœnituit illum.
Ratio temporis], calendarium scribebat.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

Robinson *insulam peragrat.—Vestigia hominum reperit.—Summus terror.—Prospicit crania, ossa, manus, pedes.—Quid territo et fugienti accidit.*

ROBINSON per tres annos navi conficiendæ assiduam operam dederat, trunco vix dimidia quidem parte exciso. Incertum quoque videbatur an illud, etsi eadem assiduitate operi instaret, trium aut quatuor annorum spatio perfecturus esset; nec tamen in suo studio atque opere cessavit: quid enim aliud susciperet? neque vero illi placuit, nec licuit esse otioso.

Quadam die in mentem ei venit se, quamvis iam diu in insula ista habiteret, non nisi minimam partem adhuc explorasse. Obiecit sibi ut animi vitium, timorem istum quo impeditus insulam totam nondum peragrarat. Forsan, si ego minus timidus fuissem, multa invenissem quæ nunc mihi maximæ essent utilitati.

Quæ quidem cogitatio animum *Robinsonis* impulit ut illico statueret proximo mane in viam se conferre, eoque ipso die omnia ad iter faciendum paravit.

Postridie, orto sole, uno e lamis quatuor dierum victu onerato, armis ipse indutus postquam se Dei tutelæ com-

Peragro], 1, r., perambulo.
Postridie], proximo die.

mendavisset, fidenti animo viam ingressus est. Constituit, quantum fieri posset, littus sequi, nec sylvestribus locis se committere, ne in feras incideret.

Ac primo die nihil ei in itinere accidit memorandum. Sex milliaria circiter eo die confecit et quo longius progrediebatur, eo certius comperit se in sterilissima insulæ parte sedem posuisse; multis nimirum in locis arbores invenit vario fructuum genere abundantes, unde victum non salubrem minus quam iucundum petere potuisset. Horum postea usus nominaque didicit.

Primam noctem *Robinson* in arbore egit, ut tutus a feris esset; et postera die iter persecutus est. Nec multum viæ confecerat, quum extremam insulæ partem versus meridiem attigit. Solum nonnullis in locis erat arenosum. Dum autem tendit ad tractum terræ in mare procurrentem, ecce pedem fert retro; tum pallescere, contremiscere, oculos circumferre, et subito hærere quasi fulmine repentino ictus. Vidit nimirum quod hic visurum se nunquam speraverat, vestigia hominum arenæ impressa!

Tum territus undique circumspicit; audito vel levissimo foliorum strepitu stupet, sensusque adeo perturbantur, ut stet inops consilii; tandem collectis viribus fugam corripit, quasi a tergo instarent, præ terrore nec respicere est asus. At ecce repente substitit. Metus in horrorem vertitur. Videt nimirum fossam rotundam atque in medio ignis exstincti focum. Quem circa, horresco referens, crania, manus,

Victu], IV., cibus quatriduo sufficiens.
Solum], *i*, terra; *arena*], sabulo, pulvis.
Pedem fert retro], recedit perterritus.
Vestigium], figura pedis arenæ impressa.
Instarent], eum sequerentur.
Focus], locus pro igne.

pedes, aliaque corporis ossa aspicit, exsecrandas reliquias convivii a quo natura abhorret; scilicet tunc temporis in insulis *Caraibicis* feri homines degebant, cannibales vocati aut anthropophagi; quibus solemnis erat consuetudo captivis mactatis assatisque immanes epulas celebrare, in quibus lætitia atrocius debacchabantur, saltantes, canentes, aut potius, satiata feritate, ululantes.

Robinson oculos ab horribili spectaculo avertit. Nausea etiam correptus animi deliquio laboraturus fuisset, nisi stomachum vomitu levasset. Ubi primum paululum refectus est, fugit tanta velocitate, ut fugientem fidelis lama vix sequi potuerit. Tantopere vero mentem *Robinsonis* timor alienaverat, ut lamæ suæ plane oblitus, audito sequentis socii gressu, instantem a tergo sibi cannibalem fingeret, omnibusque viribus effugere conaretur.

Ac ne cursum morarentur, hastam, arcum, sagittas, securim abiicit; quam sibi videt expeditiorem, viam potiorem habet, iteratisque per totam horam ambagibus sic efficit ut circumeundo ad locom eumdem unde aufugerat redierit. Tunc novus horror animum eius attonitum occupat. Quo in loco versetur non agnoscit; nec animadvertit eumdem esse quem antea viderat, sed putat invenisse se novum immanitatis eorum quos fugit monumentum. Itaque violentissimo impetu se proripit, neque prius currere desiit quam fessum cursu corpus vires desererent. Tunc omnino exhaustus sensuque orbatus procidit. Huc quoque lama advenit, nec minus fessus iuxta dominum procumbit. Forte

Anthropophagus], qui carnem humanam edit.
Debacchor], 1. orgia agere, *to revel.*
Animi deliquium], fainting; would have . . .
Quam sibi], via cuccurit, quæ brevissima videbatur.
Ambages], circuitus.

is ipse erat locus ubi antea *Robinson* arma abiecerat. Oculis itaque non multo post apertis, hæc prima in gramine conspexit. Quod quidem ipsi somnium omnino visum est, nec intelligebat quomodo et arma sic iacerent, et ipse in eum locum venisset: tantopere formido animum eius perturbaverat!

Ac brevi surrexit ut locum istum quam celerrime linqueret. Sed tunc paululum ad se reversus, nec tam imprudens ut arma oblivisceretur, statuit ea iam non exuere quibus solis vitam poterat defendere. Tantopere autem erat debilitatus, ut, licet instante metu, iam non eadem qua antea, pernicitate fugeret. Per totum reliquam diem cibi appetitum plane amisit, semelque tantummodo substitit ut sitim fontis aqua restingueret.

Frustra speravit se eodem die ad sedem suam perventurum. Obscura iam luce, dimidiæ circiter horæ spatio aberat a domicilio, eo scilicet in loco quem rusculum suum vocaverat. Quippe spatium erat clausum, et satis amplum, in quo partem gregis coercebat, quia nempe pinguiora ibi quam prope habitaculum suum crescebant gramina. Ibi nonnulas noctes superiori æstate degerat, ne ab insectis quæ eum domi mordebant infestaretur. Sed viribus plane exhaustis longius progredi non poterat. Etsi periculosissimum ei videbatur in loco nullis præsidiis munito, pernoctare attamen necessitas illud postulabat. Vix autem humi se prostraverat, quum neque omnino sopitus, neque omnino

Reversus], recepit animum.
Pernicitas], alacritas, agilitas.
Pinguis], non macer, herba luxurians.
Sopio], somno opprimi ; *vigil*], qui non dormit.
Exsilit], *ex-salio*, to jump up.

vigil, in ambigua somni expectatione, ecce subito terrore perhorruit.

Vocem audivit veluti cœlo demissam hæc verba articulate proferentem : *Ave, Robinson.*

Robinson perterritus exsilit toto corpore contremiscens, et plane inops consilii. Ac iisdem iterum auditis, oculos in eum locum timide convertit, unde vox profecta erat. Tum vidit, quod sane ignavo cuique in promptu esset, si rem, priusquam animus perturbaretur, paulo attentius consideraret; vidit se vano metu territum fuisse; quippe vox illa profecta erat non de cœlo, sed de ramo in quo charissimus sibi insidebat psittacus. Tum vero metus in lætitiam vertitur quod causam rei invenisset. Manum porrigit psittaco; ille devolat, dumque mutuis alter alterum blanditiis excipit, psittacus pergit proferre dictatam salutationem.

Hic autem totam fere noctem insomnem traduxit, tum cibi, tum quietis immemor, fremitum quemque auribus captans. Feri homines semper occurrebant oculis; frustra vero animum a fœda cogitatione abducere tentavit. Tum ut se tutiorem in futurum præstaret, cœpit plurima animo consilia agitare, eaque stultissima. Ex quibus unum, quod incredibile videbitur, hoc erat ut die oborto omnia adæquaret solo quæ tanta diligentia, tanto labore exstruxerat; ne vel minimum quidem humanæ industriæ vestigium deprehendi posset.

Ignavus], qui timet.
Traduxit], explevit, exegit.
Adæquare solo], diruere cuncta quæ struxerat.
Alio lumine], diverso modo.

THE TUSCUL...

to teach and learn Latin rationally, *i. e.* colloquially.

Part I. **PALÆSTRA,** the second, corrected, enlarged and improved edition of which is in preparation. Orders and estimates now booked. Price $1.00

Part II. **TUSCULUM,** continuation of **PALÆSTRA** a course of instruction is colloquial Latin; published in 10 monthly parts, subscription Price $1.00 a year.

ROBINSON CRUSŒUS, a Reader, or for easy sight-reading; first half out, in paper cover, price 25 Cents.

PRÆCO LATINUS, the only Latin monthly paper literary and critical, to propagate Latin speech and to combat obsolete, fruitless methods in teaching the classical languages. Subscription $1.00 a year.

A third Part, of the Tusculan method, the Classics, will follow the second. Besides, *Cornelius Nepos*, *C. I. Cæsar*, and other Roman authors will also be issued with Latin notes and Latin paraphrase.

Special rates on *Palæstra* and *Robinson Crusoeus* for introduction. *No gratis specimens*; — no postal cards noticed.

Address: PRÆCO LATINUS,
1328 Spring Garden St.
Philadelphia, Sta. S.
U. S. A.